

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

6.4 षष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

Contents

1	TS 6.4.1.1	5
2	TS 6.4.1.2	6
3	TS 6.4.1.3	7
4	TS 6.4.1.4	8
5	TS 6.4.1.5	9
6	TS 6.4.2.1	9
7	TS 6.4.2.2	10
8	TS 6.4.2.3	11
9	TS 6.4.2.4	12
10	TS 6.4.2.5	13
11	TS 6.4.2.6	14
12	TS 6.4.3.1	15
13	TS 6.4.3.2	16

14	TS 6.4.3.3	17
15	TS 6.4.3.4	18
16	TS 6.4.4.1	19
17	TS 6.4.4.2	20
18	TS 6.4.4.3	20
19	TS 6.4.4.4	21
20	TS 6.4.5.1	22
21	TS 6.4.5.2	23
22	TS 6.4.5.3	24
23	TS 6.4.5.4	25
24	TS 6.4.5.5	26
25	TS 6.4.5.6	26
26	TS 6.4.5.7	27
27	TS 6.4.6.1	28

28	TS 6.4.6.2	29
29	TS 6.4.6.3	30
30	TS 6.4.6.4	31
31	TS 6.4.7.1	32
32	TS 6.4.7.2	33
33	TS 6.4.7.3	33
34	TS 6.4.8.1	35
35	TS 6.4.8.2	35
36	TS 6.4.8.3	36
37	TS 6.4.9.1	37
38	TS 6.4.9.2	38
39	TS 6.4.9.3	39
40	TS 6.4.9.4	40
41	TS 6.4.9.5	41

42	TS 6.4.10.1	42
43	TS 6.4.10.2	43
44	TS 6.4.10.3	44
45	TS 6.4.10.4	45
46	TS 6.4.10.5	46
47	TS 6.4.10.6	47
48	TS 6.4.11.1	47
49	TS 6.4.11.2	48
50	TS 6.4.11.3	49
51	TS 6.4.11.4	50

1 TS 6.4.1.1

TS 6.4.1.1

Samhita Paata

य॒ज्ञेन॑ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत् ता उ॑प॒यङ्गि॑-रे॒वासृ॑जत् यदु॑प॒यज॑ उप॒यज॑ति प्र॒जा ए॒व तद्
यज॑मानः सृजते जघना॒र्द्धाद॑व॒ द्यति॑ जघना॒र्द्धाद्धि॑ प्र॒जाः प्र॒जाय॑न्ते स्थवि॒मतोऽ॒व॒ द्यति॑ स्थवि॒मतो हि॑
प्र॒जाः प्र॒जाय॑न्ते ऽसंभि॑न्दन्न॒व॒ द्यति॑ प्रा॒णाना॑-मसंभे॑दाय॒ न प॒र्याव॑र्तयति॒ यत् प॒र्याव॑र्तयेदु॒दाव॑र्तः प्र॒जा
ग्राहृ॑कः स्याथ् समु॒द्रं ग॑च्छ॒ स्वाहे॑त्याह॒ रेतः॑ []

Pada Paata

य॒ज्ञेन॑ । वै । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सृज॑त् । ताः ।
उ॒प॒यङ्गि॑रित्यु॒प॒यट्-भिः॑ । ए॒व । अ॒सृज॑त् । यत् । उ॒प॒यज॑ इत्यु॒प - यज॑ः । उ॒प॒यज॑तीत्यु॒प -
यज॑ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । तत् । यज॑मानः । सृज॑ते । ज॒घना॒र्द्धादिति॑ जघन
- अ॒र्द्धात् । अवे॑ति । द्यति॑ । ज॒घना॒र्द्धादिति॑ जघन-अ॒र्द्धात् । हि । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र - जाय॑न्ते । स्थवि॒मतः । अवे॑ति । द्यति॑ । स्थवि॒मतः । हि । प्र॒जा
इति॑ प्र-जाः । प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र-जाय॑न्ते । असंभि॑न्दन्नित्यसं - भि॒न्दन् । अवे॑ति । द्यति॑ ।
प्रा॒णाना॑मिति॒ प्र - अ॒नाना॑म् । असंभे॑दायेत्यसं - भे॒दाय॑ । न । प॒र्याव॑र्तयतीति॒ परि - आव॑र्तयति
। यत् । प॒र्याव॑र्तयेदिति॒ परि - आव॑र्तयेत् । उ॒दाव॑र्तः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ग्राहृ॑कः ।
स्यात् । समु॒द्रम् । ग॑च्छ॒ स्वाहा॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । रेतः॑ ।

2 TS 6.4.1.2

TS 6.4.1.2

Samhita Paata

ए॒व तद् द॑धात्यन्तरिक्षं गच्छ॒ स्वाहेत्या॑हाऽन्तरिक्षेणै॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र ज॑नयत्यन्तरिक्षं ह्यनु॑ प्र॒जाः
प्रजाय॑न्ते दे॒वः स॑वितारं गच्छ॒ स्वाहेत्या॑ह सवितृप्रसूत ए॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र ज॑नयत्य-होरा॒त्रे गच्छ॒
स्वाहेत्या॑हा-होरा॒त्राभ्यां-मे॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र ज॑नयत्य-होरा॒त्रे ह्यनु॑ प्र॒जाः प्रजाय॑न्ते मि॒त्रावरु॑णौ गच्छ॒
स्वाहे- []

Pada Paata

ए॒व । तद् । द॑धा॒ति । अ॒न्तरि॑क्षम् । ग॒च्छ । स्वाहा॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒न्तरि॑क्षेण । ए॒व
। अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । अ॒न्तरि॑क्षम् । हि । अ॒न्वि॒ति । प्र॒जा
इति॑ प्र - जाः । प्रजाय॑न्त इति॑ प्र - जाय॑न्ते । दे॒वम् । स॑वि॒तार॑म् । ग॒च्छ । स्वाहा॑ । इति॑
। आ॒ह । स॑वि॒तृप्र॑सूत इति॑ सवि॒तृ - प्र॑सूतः । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ ।
ज॒नय॑ति । अ॒होरा॒त्रे इत्य॑हः - रा॒त्रे । ग॒च्छ । स्वाहा॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒होरा॒त्राभ्या॑मित्य॑हः -
रा॒त्राभ्या॑म् । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । अ॒होरा॒त्रे इत्य॑हः-रा॒त्रे । हि
। अ॒न्वि॒ति । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रजाय॑न्त इति॑ प्र-जाय॑न्ते । मि॒त्रावरु॑णा॒विति॑ मि॒त्रा-वरु॑णौ
। ग॒च्छ । स्वाहा॑ ।

3 TS 6.4.1.3

TS 6.4.1.3

Samhita Paata

-त्याह प्रजास्वेव प्रजातासु प्राणापानौ दधाति सोमं गच्छ स्वाहेत्याह सौम्या हि देवतया प्रजा यज्ञं
गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा एव यज्ञियाः करोति छन्दांसि गच्छ स्वाहेत्याह पशवो वै छन्दांसि
पशून्वाव रुन्धे द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा एव प्रजाता द्यावापृथिवीभ्यामुभयतः परि गृह्णाति
नभो- []

Pada Paata

इति । आह । प्रजास्विति प्र - जासु । एव । प्रजातास्विति प्र - जातासु । प्राणापानाविति प्राण
- अपानौ । दधाति । सोमम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । सौम्याः । हि । देवतया
। प्रजा इति प्र - जाः । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । प्रजा इति प्र-जाः । एव ।
यज्ञियाः । करोति । छन्दांसि । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । पशवः । वै । छन्दांसि
। पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । गच्छ । स्वाहा । इति
। आह । प्रजा इति प्र - जाः । एव । प्रजाता इति प्र-जाताः । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा -
पृथिवीभ्याम् । उभयतः । परीति । गृह्णाति । नभः ।

4 TS 6.4.1.4

TS 6.4.1.4

Samhita Paata

दिव्यं गच्छ स्वाहेत्याह प्रजाभ्य एव प्रजाताभ्यो वृष्टिं नियच्छत्यग्निं वैश्वानरं गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा
एव प्रजाता अस्यां प्रतिं ष्ठापयति प्राणानां वा एषोऽव द्यति योऽवद्यति गुदस्य मनो मे हार्दि
यच्छेत्याह प्राणानेव यथास्थानमुप ह्वयते पशोर्वा आलब्धस्य हृदयः शुगृच्छति सा हृदयशूल- [

Pada Paata

दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । एव । प्रजाताभ्य
इति प्र - जाताभ्यः । वृष्टिम् । नीति । यच्छति । अग्निम् । वैश्वानरम् । गच्छ । स्वाहा
। इति । आह । प्रजा इति प्र - जाः । एव । प्रजाता इति प्र - जाताः । अस्याम् ।
प्रतीति । स्थापयति । प्राणानामिति प्र-अनानाम् । वै । एषः । अवेति । द्यति । यः ।
अवद्यतीयव - द्यति । गुदस्य । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । इति । आह । प्राणानिति
प्र - अनान् । एव । यथास्थानमिति यथा - स्थानम् । उपेति । ह्वयते । पशोः । वै ।
आलब्धस्येत्या- लब्धस्य । हृदयम् । शुक् । ऋच्छति । सा । हृदयशूलमिति हृदय - शूलम् ।

5 TS 6.4.1.5

TS 6.4.1.5

Samhita Paata

-म॒भि॒ समेति॑ यत् पृ॒थि॒व्याः॑ हृ॒दय॑शूल-मु॒द्वास॑येत् पृथि॒वीः॑ शु॒चाऽर्प॑येद् यद॒प्स्व॑पः शु॒चाऽर्प॑येच्छु॒ष्क॑स्य
चाऽऽ॒र्द्र॑स्यं च स॒न्धावु॑द्वासयत्यु॒भय॑स्य॒ शान्त्यै॑ यं द्वि॒ष्यात् तं ध्या॑ये-च्छु॒चैवैन॑-म॒र्पय॑ति ॥

Pada Paata

अ॒भि । समि॑ति । ए॒ति । यत् । पृ॒थि॒व्याम् । हृ॒दय॑शूलमि॑ति हृदय - शूलम् । उ॒द्वास॑येदित्यु॑त्
- वा॒सये॑त् । पृ॒थि॒वीम् । शु॒चा । अ॒र्पये॑त् । यत् । अ॒प्स्वि॒त्यप्- सु । अ॒पः । शु॒चा
। अ॒र्पये॑त् । शु॒ष्क॑स्य । च । आ॒र्द्र॑स्यं । च । स॒न्धावि॑ति सं - धौ । उ॒दि॑ति । वा॒सय॑ति
। उ॒भय॑स्य । शान्त्यै॑ । यम् । द्वि॒ष्यात् । तम् । ध्या॑येत् । शु॒चा । ए॒व । ए॒नम् । अ॒र्पय॑ति ॥

6 TS 6.4.2.1

TS 6.4.2.1

Samhita Paata

दे॒वा वै य॒ज्ञमा॒ग्नी॒ष्ट्वे व्य॑भजन्त॒ ततो॑ यदु॒त्यशि॑ष्यत् तद॑ब्रुवन् वस॑तु नु न इ॒दमि॑ति तद् वस॑तीवरी॑णां
वस॑ती वरि॒त्वं तस्मि॑न् प्रा॒तर्न॑ सम॑शक्नुवन् तद॒प्सु प्रा॑वेशयन् ता वस॑ती वरी॑रभवन् वस॑तीवरी॑र्गृह्णाति

य॒ज्ञो वै व॑स॒ती व॑रीर्य॒ज्ञमे॒वाऽऽ*र॒भ्यं गृ॑ही॒त्वोप॑ वसति॒ यस्या॑गृ॒हीता अ॒भि नि॒म्रोचे॒-द॒नार॑ब्धोऽस्य य॒ज्ञः
स्या॑- []

Pada Paata

दे॒वाः । वै । य॒ज्ञम् । आ॒ग्नी॑द्ध इत्या॒ग्निं - इ॒द्धे । वी॒तिं । अ॒भ॒ज॒न्त॒ । ततः॑ । यत् ।
अ॒त्य॒शि॒ष्य॒तेत्य॑ति-अ॒शि॒ष्य॒त॒ । तत् । अ॒ब्रु॒व॒न् । वस॑तु । नु । नः । इ॒दम् । इति॑ । तत्
। व॒स॒ती॒वरी॑णाम् । व॒स॒ती॒व॒रि॒त्वमि॑ति वसतीव॒रि - त्वम् । तस्मि॑न् । प्रा॒तः । न । स॒मि॒ति॑ ।
अ॒श॒क्रु॒व॒न् । तत् । अ॒प्स्वि॒त्य॑प् - सु । प्रेति॑ । अ॒वे॒श॒य॒न् । ताः । व॒स॒ती॒वरीः॑ । अ॒भ॒व॒न्
। व॒स॒ती॒वरीः॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । य॒ज्ञः । वै । व॒स॒ती॒वरीः॑ । य॒ज्ञम् । ए॒व । आ॒र॒भ्ये॒त्या॑ - र॒भ्यं ।
गृ॒ही॒त्वा । उ॒पेति॑ । व॒स॒ति॒ । यस्य॑ । अ॒गृ॒ही॒ताः । अ॒भी॒ति॑ । नि॒म्रो॒चे॒दिति॑ नि - म्रो॒चे॒त् ।
अ॒नार॑ब्ध इत्य॒ना॑ - र॒ब्धः । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञः । स्या॒त् ।

7 TS 6.4.2.2

TS 6.4.2.2

Samhita Paata

द्य॒ज्ञं वि॑ च्छि॒न्धा-ज्यो॑ति॒ष्या॑ वा गृ॒ह्णी॒याद्वि॑रण्यं वा ऽव॒धाय॑ स॒शु॒क्रा॒णामे॒व गृ॑ह्णाति यो वा॑ ब्रा॒ह्म॒णो
ब॑हु॒या॒जी तस्य॑ कुं॒भ्या॑नां गृ॒ह्णी॒याथ॑ स हि गृ॒ही॒त व॑स॒ती॒वरी॑को वस॒ती॒वरी॑गृ॒ह्णाति॑ प॒शवो॑ वै व॑स॒ती॒वरीः॑
प॒शूने॒वाऽऽ*र॒भ्यं गृ॑ही॒त्वोप॑ वसति॒ यद॑न्वी॒पं तिष्ठ॑न् गृ॒ह्णी॒यान्नि॑र्मा॒र्गुका॑ अ॒स्मात् प॒शवः॑ स्युः प्रती॒पं
तिष्ठ॑न् गृ॒ह्णाति॑ प्र॒ति॒रु॒द्ध्यै॒वास्मै॑ प॒शून् गृ॑ह्णा॒तीन्द्रो॑- []

Pada Paata

य॒ज्ञम् । वी॒तिं । छि॒न्धा॒त् । ज्यो॒ति॒ष्या॑ । वा । गृ॒ही॒यात् । हि॒र॒ण्य॑म् । वा । अ॒व॒धा॒येत्य॑व -
 धाय॑ । स॒शु॒क्रा॒णामि॒ति स॒शु॒क्रा॒णाम् । ए॒व । गृ॒हा॒ति॒ । यः । वा । ब्रा॒ह्म॒णः । ब॒हु॒या॒जी॒तिं
 बहु॑ - या॒जी । तस्य॑ । कुं॒भ्या॑नाम् । गृ॒ही॒यात् । सः । हि । गृ॒ही॒तव॑सतीवरीक॒ इति॑ गृही॒त
 - व॒स॒ती॒वरी॑कः । व॒स॒ती॒वरी॑ः । गृ॒हा॒ति॒ । प॒श॒वः । वै । व॒स॒ती॒वरी॑ः । प॒शून् । ए॒व ।
 आ॒र॒भ्येत्या॑ - र॒भ्यं । गृ॒ही॒त्वा । उ॒पे॒ति॑ । व॒स॒ति॒ । यत् । अ॒न्वी॒पम् । ति॒ष्ठ॒न् । गृ॒ही॒यात् ।
 नि॒र्मा॒र्गु॒का॒ इति॑ निः - मा॒र्गु॒काः । अ॒स्मा॒त् । प॒श॒वः । स्युः । प्र॒ती॒पम् । ति॒ष्ठ॒न् । गृ॒हा॒ति॒ ।
 प्र॒ति॒रु॒द्धये॒ति॑ प्र॒ति - रु॒द्धय॑म् । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् । गृ॒हा॒ति॒ । इ॒न्द्रः ।

8 TS 6.4.2.3**TS 6.4.2.3****Samhita Paata**

वृ॒त्रम॑ह॒न्थ॒ सोऽ(१)पोऽ(१)भ्य॑मि॒यत् तासा॑ँ य॒न्मे॒द्ध्यं॑ य॒ज्ञिया॑ꣳ स॒दे॒व॒मासी॑त् तद॒त्य॑मु॒च्यत् ता व॑ह॒न्ती॒रभ॑व॒न्
 व॑ह॒न्ती॒नां गृ॒हा॒ति॒ या ए॒व मे॒द्ध्या॑ य॒ज्ञिया॑ः स॒दे॒वा आ॒प॒स्ता सा॑मे॒व गृ॒हा॒ति॒ ना॒न्त॒मा व॑ह॒न्ती॒रती॒याद्-
 यद॑न्त॒मा व॑ह॒न्ती॒रती॒याद् य॒ज्ञम॑ति॒ मन्ये॑त् न स्था॑व॒राणां॑ गृ॒ही॒याद् वरु॑ण॒गृही॑ता॒ वै स्था॑व॒रा य॒थ
 स्था॑व॒राणां॑ गृ॒ही॒याद् []

Pada Paata

वृ॒त्रम् । अ॒ह॒न् । सः । अ॒पः । अ॒भी॒ति॑ । अ॒ग्नि॒य॒त् । ता॒साम् । यत् । मे॒द्वय॑म् । य॒ज्ञि॒य॑म् ।
 । स॒दे॒व॒मि॒ति॒ स - दे॒व॒म् । आ॒सी॒त् । तत् । अ॒ती॒ति॑ । अ॒मु॒च्य॒त् । ताः । व॒ह॒न्तीः॑ । अ॒भ॒व॒न् ।
 । व॒ह॒न्ती॒नाम् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । याः । ए॒व । मे॒द्व्याः॑ । य॒ज्ञि॒याः॑ । स॒दे॒वा इति॑ स - दे॒वाः ।
 आ॒पः । ता॒साम् । ए॒व । गृ॒ह्णा॒ति॒ । न । अ॒न्त॒माः । व॒ह॒न्तीः॑ । अ॒ती॒ति॑ । इ॒या॒त् । यत् ।
 अ॒न्त॒माः । व॒ह॒न्तीः॑ । अ॒ती॒यादि॒त्यंति॑-इ॒या॒त् । य॒ज्ञम् । अ॒ती॒ति॑ । म॒न्ये॒त् । न । स्था॒व॒राणा॑म् ।
 । गृ॒ह्णी॒या॒त् । व॒रु॑ण॒गृ॒ही॒ता इति॑ व॒रु॑ण - गृ॒ही॒ताः । वै । स्था॒व॒राः । यत् । स्था॒व॒राणा॑म् ।
 गृ॒ह्णी॒या॒त् ।

9 TS 6.4.2.4

TS 6.4.2.4

Samhita Paata

-वरु॑णेनास्य य॒ज्ञं ग्रा॑हयेद् यद्वै दि॒वा भ॑वत्य॒पो रा॒त्रिः प्र वि॑शति॒ तस्मा॑त् ता॒म्रा आ॒पो दि॒वा द॑दृश्रे
 यन्न॑क्तं भवत्य॒पोऽहः॑ प्र वि॑शति॒ तस्मा॑च्चन्द्रा॒ आपो॑ नक्तं ददृश्रे छा॒यायै॑ चा॒ऽऽ*त॑प॒तश्च स॒धौ गृ॑ह्णात्य-
 होरा॒त्रयो॑रे॒वास्मै॑ वर्णं गृह्णाति ह॒विष्म॑न्ती॒रि॒मा आप॑ इत्या॒ह ह॒विष्कृ॑तानामे॒व गृ॑ह्णाति ह॒विष्माः॑ अस्तु-
 []

Pada Paata

वरु॑णेन । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञम् । ग्रा॒ह॒ये॒त् । यत् । वै । दि॒वा । भ॑वति । अ॒पः । रा॒त्रिः । प्रेति॑

। वि॒श्र॒ति॒ । तस्मा॑त् । ताम्राः । आपः । दि॒वा॑ । दु॒ष्ट॒श्रे॒ । यत् । नक्त॑म् । भव॑ति । अपः । अ॒हः । प्रेति॑ । वि॒श्र॒ति॒ । तस्मा॑त् । च॒न्द्राः । आपः । नक्त॑म् । दु॒ष्ट॒श्रे॒ । छा॒यायै॑ । च॒ । आ॒तप॑त् इत्या॑ - तप॑तः । च॒ । स॒न्धा॒वि॒ति॒ सं - धौ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । अ॒हो॒रा॒त्रयो॑रित्य॑हः - रा॒त्रयोः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । वर्ण॑म् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । ह॒विष्म॑तीः । इ॒माः । आपः । इति॑ । आ॒ह॒ । ह॒विष्कृ॑ताना॒मिति॑ ह॒विः - कृ॒ता॒नाम् । ए॒व । गृ॒ह्णा॒ति॒ । ह॒विष्मा॑न् । अ॒स्तु ।

10 TS 6.4.2.5

TS 6.4.2.5

Samhita Paata

सूर्य॑ इत्या॑ह सशु॑क्राणामे॒व गृ॒ह्णा॒त्यनु॑ष्टुभा॑ गृ॒ह्णा॒ति॒ वा॒ग्वा अ॑नुष्टु॒ग् वा॒चै॒वैनाः॑ सर्व॑या गृ॒ह्णा॒ति॒ चतु॑ष्पदय॒र्चा गृ॒ह्णा॒ति॒ त्रिः सा॑दयति स॒प्त सं प॑द्यन्ते स॒प्तप॑दा शक्र॑री प॒शवः॑ शक्र॑री प॒शून्ने॒वाव॑ रु॒न्धे ऽस्मै॑ वै लो॒काय॑ गा॒रु॒ह॑पत्य॒ आ धी॑यतेऽमुष्मा॑ आ॒हव॑नीयो॒ यद् गा॒रु॒ह॑पत्य॒ उप॑सा॒दये॑द॒स्मिन् लो॒के प॑शु॒मान्थ॒ स्या॒द् यदा॑ह॒वनी॒येऽमु॑ष्मिन्- []

Pada Paata

सूर्यः॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । सशु॑क्राणा॒मिति॑ स - शु॒क्रा॒णाम् । ए॒व । गृ॒ह्णा॒ति॒ । अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्यनु॑ - स्तुभा॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । वाक् । वै । अ॒नु॒ष्टु॒गि॒त्यनु॑ - स्तुक् । वा॒चा । ए॒व । ए॒नाः । सर्व॑या । गृ॒ह्णा॒ति॒ । चतु॑ष्पदयेति॒ चतुः॑ - प॒दया॑ । ऋ॒चा । गृ॒ह्णा॒ति॒ । त्रिः । सा॑द॒यति॑ । स॒प्त । समि॑ति॒ । प॑द्यन्ते । स॒प्तप॑देति॒ सप्त॑ - प॒दा । शक्र॑री । प॒शवः॑ । शक्र॑री । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒स्मै ।

वै । लो॒काय॑ । गा॒र॒ह॑प॒त्य॒ इति॑ गा॒र॒ह॑ - प॒त्यः॑ । ए॒ति॑ । धी॒य॒ते॑ । अ॒मुष्मै॑ । आ॒ह॒व॒नीय॑ इत्या॑
- ह॒व॒नीयः॑ । यत् । गा॒र॒ह॑प॒त्य॒ इति॑ गा॒र॒ह॑ - प॒त्ये॑ । उ॒प॒सा॒दये॑दित्यु॒प - सा॒दये॑त् । अ॒स्मिन् ।
लो॒के॑ । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु - मा॒न् । स्या॒त् । यत् । आ॒ह॒व॒नीय॑ इत्या॑ - ह॒व॒नीये॑ । अ॒मुष्मि॑न् ।

11 TS 6.4.2.6

TS 6.4.2.6

Samhita Paata

लो॒के॑ प॒शु॒मा॒न्त् स्या॑दु॒भयो॑रु॒पं सा॑दयत्यु॒भयो॑रे॒वैनं॑ लो॒कयोः॑ प॒शु॒मन्तं॑ करोति॒ सर्व॑तः॒ परि॑ हरति॒
रक्ष॑साम॒प॒ह॒त्या इन्द्रा॑ग्नि॒योर्भा॑ग॒धेयीः॑ स्थे॒त्याह॑ यथा॒य॒जुरे॑वैतदाग्नी॒द्ध॒ उप॑ वासयत्येत॒द्वै य॒ज्ञस्या॑प॒राजि॑तं
य॒दाग्नी॑द्धं॒ यदे॒व य॒ज्ञस्या॑प॒राजि॑तं तदे॒वैना॒ उप॑ वासयति॒ यत् खलु॑ वै य॒ज्ञस्य॑ वि॒त॒तस्य॑ न क्रि॒यते॑
() तदनु॑ य॒ज्ञः रक्षा॑स्य॒व च॑रन्ति॒ यद् वह॑न्तीनां गृ॒ह्णाति॑ क्रि॒यमा॑णमे॒व तद् य॒ज्ञस्य॑ शये॒ रक्ष॑सा॒
मन॑न्वव॒चारा॑य न ह्ये॒ता ई॒लय॑न्त्या तृ॒तीय॑स॒व॒नात् परि॑ शे॒रे य॒ज्ञस्य॑ संत॑त्यै ॥

Pada Paata

लो॒के॑ । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु - मा॒न् । स्या॒त् । उ॒भयोः॑ । उ॒पे॒ति॑ । सा॒द॒य॒ति॑ । उ॒भयोः॑ । ए॒व
। ए॒न॒म् । लो॒कयोः॑ । प॒शु॒मन्त॑मि॒ति॑ प॒शु - मन्त॑म् । क॒रो॒ति॑ । स॒र्व॒तः॑ । प॒री॒ति॑ । ह॒र॒ति॑
। रक्ष॑साम् । अ॒प॒ह॒त्या॒ इत्य॑प॒ - ह॒त्यै॑ । इन्द्रा॑ग्नि॒यो॒रि॒तीन्द्र॑ - अ॒ग्नि॒योः॑ । भा॒ग॒धेयी॑रि॒ति॑ भा॒ग -
धेयीः॑ । स्थ॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यथा॑य॒जुरि॑ति॒ यथा॑-य॒जुः । ए॒व । ए॒तत् । आ॒ग्नी॑द्ध॒ इत्या॑ग्नि॑
- इ॒द्धे॑ । उ॒पे॒ति॑ । वा॒स॒य॒ति॑ । ए॒तत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । अ॒प॒राजि॑त॒मित्य॑प॒रा-जि॑त॒म् । यत् ।

आग्नी॑द्भ॒मित्याग्नि॑ - इ॒द्भम् । यत् । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ । अप॑राजित॒मित्यप॑रा - जि॒तम् । तत् । ए॒व । ए॒नाः । उपेति॑ । वा॒स॒य॒ति । यतः॑ । खलु॑ । वै । य॒ज्ञस्य॑ । वित॑त॒स्येति॑ वि - त॒त॒स्य॑ । न । क्रि॒यते॑ () । तत् । अ॒न्विति॑ । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । अ॒वेति॑ । च॒र॒न्ति । यत् । वह॑न्तीनाम् । गृ॒ह्णाति॑ । क्रि॒यमा॑णम् । ए॒व । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । श॒ये । रक्ष॑साम् । अ॒न॒न्व॒व॒चा॒रा॒येत्य॑न॒नु - अ॒व॒चा॒रा॒य॑ । न । हि । ए॒ताः । ई॒लय॑न्ति । एति॑ । तृ॒तीय॒स॒व॒ना॒दिति॑ तृतीय - स॒व॒नात् । प॒रीति॑ । शे॒रे । य॒ज्ञस्य॑ । स॒न्त॑त्या॒ इति॑ सं - त॒त्यै ॥

12 TS 6.4.3.1

TS 6.4.3.1

Samhita Paata

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ वद॒न्ति॒ स॒ त्वा॒ अ॒द्भ॒र्युः॑ स्या॒द्यः॑ सोम॑मुपा॒व॒हर॒न्थ॒ सर्वा॑भ्यो दे॒वता॑भ्य उपा॒व॒हरे॑दिति॒ ह॒दे त्वे॒त्या॒ह॒ म॒नु॒ष्ये॑भ्य ए॒वैते॑न॒ करो॑ति॒ मन॑से॒ त्वे॒त्या॒ह॒ पि॒तृ॒भ्य॑ ए॒वैते॑न॒ करो॑ति॒ दि॒वे त्वा॒ सू॒र्या॑य॒ त्वे॒त्या॒ह॒ दे॒वेभ्य॑ ए॒वैते॑न॒ करो॑त्ये॒ताव॑ती॒र्वै दे॒वता॑स्ता॒भ्य॑ ए॒वैन॑ः सर्वा॑भ्य उ॒पा॒व॒हर॑ति॒ पु॒रा वा॒चः॑ - []

Pada Paata

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न् इति॑ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नः॑ । व॒द॒न्ति॒ । सः॑ । तु॒ । वै । अ॒द्भ॒र्युः॑ । स्या॒त् । यः॑ । सोम॑म् । उ॒पा॒व॒हर॒न्ति॒त्यु॑प - अ॒व॒हर॑न् । सर्वा॑भ्यः । दे॒वता॑भ्यः । उ॒पा॒व॒हरे॑दित्यु॑प - अ॒व॒हरे॑त् । इति॑ । ह॒दे । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । म॒नु॒ष्ये॑भ्यः । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रो॑ति॒ । मन॑से । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । पि॒तृ॒भ्य॑ इति॑ पि॒तृ॒ - भ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रो॑ति॒ । दि॒वे । त्वा॒

। सूर्याय । त्वा । इति । आह । देवेभ्यः । एव । एतेन । करोति । एतावतीः । वै । देवताः । ताभ्यः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः । उपावहरतीत्युप - अवहरति । पुरा । वाचः ।

13 TS 6.4.3.2

TS 6.4.3.2

Samhita Paata

प्रवदितोः प्रातरनुवाकमुपाकरोति यावत्येव वाक् तामव रुन्धे ऽपोऽग्रेऽभिव्याहरति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवाभि वाचं विसृजति सर्वाणि छन्दाश्स्यन्वाह पशवो वै छन्दाश्सि पशून्नेवाव रुन्धे गायत्रिया तेजस्कामस्य परि दद्व्यात् त्रिष्टुभेन्द्रिय कामस्य जगत्या पशुकामस्यानुष्टुभा प्रतिष्ठाकामस्य पङ्क्त्या यज्ञकामस्य विराजाऽन्नकामस्य शृणोत्वग्निः समिधा हव- []

Pada Paata

प्रवदितोरिति प्र - वदितोः । प्रातरनुवाकमिति प्रातः - अनुवाकम् । उपाकरोतीत्युप-आकरोति । यावती । एव । वाक् । ताम् । अवेति । रुन्धे । अपः । अग्रे । अभिव्याहरतीत्यभि - व्याहरति । यज्ञः । वै । आपः । यज्ञम् । एव । अभीति । वाचम् । वीति । सृजति । सर्वाणि । छन्दाश्सि । अन्विति । आह । पशवः । वै । छन्दाश्सि । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । गायत्रिया । तेजस्कामस्येति तेजः - कामस्य । परीति । दद्व्यात् । त्रिष्टुभा । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय - कामस्य । जगत्या । पशुकामस्येति पशु - कामस्य । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा - कामस्य । पङ्क्त्या । यज्ञकामस्येति यज्ञ - कामस्य ।

वि॒राजेति॑ वि - राजा॑ । अन्न॑काम॒स्येत्यन्न॑ - काम॒स्य । शृ॒णोतु॑ । अ॒ग्निः । सु॒मिधेति॑ सं - इधा॑
। हव॑म् ।

14 TS 6.4.3.3

TS 6.4.3.3

Samhita Paata

म॒ इत्या॑ह सवि॒तृप्र॑सूत ए॒व दे॒वता॑भ्यो नि॒वेद्या॑पोऽच्छै॒त्यप॑ इ॒ष्य हो॒त॒रित्या॑हेषि॒तः॑ हि क॒र्म क्रि॑यते
मै॒त्रावरु॑णस्य च॒मसा॑द्ध्य॒वा द्र॒वेत्या॑ह मि॒त्रावरु॑णौ वा अ॒पां ने॒तारौ॑ ताभ्या॑मे॒वैना॒ अच्छै॑ति दे॒वीरा॑पो
अ॒पां नपा॑दित्या॒हाऽऽ*हु॑त्यै॒वैना॑ नि॒ष्क्रीय॑ गृ॒ह्णात्यथो॑ ह॒विष्कृ॑ताना॒मे॒वाभि॑घृ॒तानां॑ गृ॒ह्णाति॑- []

Pada Paata

मे । इति॑ । आ॒ह । स॒वि॒तृप्र॑सूत इति॑ सवि॒तृ - प्र॑सूतः । ए॒व । दे॒वता॑भ्यः । नि॒वेद्येति॑ नि -
वेद्यं॑ । अ॒पः । अ॒च्छ । ए॒ति । अ॒पः । इ॒ष्य । हो॒तः । इति॑ । आ॒ह । इ॒षित॑म् । हि ।
क॒र्म । क्रि॑यते । मै॒त्रावरु॑णस्येति॑ मै॒त्रा-वरु॑णस्य । च॒मसा॑द्ध्य॒विति॑ च॒मस-अ॒द्ध्यो॑ । एति॑ । द्र॒व
। इति॑ । आ॒ह । मि॒त्रावरु॑णा॒विति॑ मि॒त्रा - वरु॑णौ । वै । अ॒पाम् । ने॒तारौ॑ । ताभ्या॑म् । ए॒व
। ए॒नाः । अ॒च्छ । ए॒ति । दे॒वीः । आ॒पः । अ॒पाम् । न॒पात् । इति॑ । आ॒ह । आ॒ह॒त्येत्या॑
- हु॒त्या । ए॒व । ए॒नाः । नि॒ष्क्रीयेति॑ निः - क्रीयं॑ । गृ॒ह्णाति॑ । अथो॑ इति॑ । ह॒विष्कृ॑ताना॒मिति॑
ह॒विः - कृ॒ताना॑म् । ए॒व । अ॒भि॒घृ॒ताना॑मित्य॒भि - घृ॒ताना॑म् । गृ॒ह्णाति॑ ।

15 TS 6.4.3.4

TS 6.4.3.4

Samhita Paata

कार्षि॑रसी॒त्याह॑ शम॑लमे॒वाऽऽसाम॑प॒ प्लाव॑यति॒ समु॒द्रस्य॑ वोऽक्षि॑त्या॒ उन्न॑य॒ इत्या॑ह॒ तस्मा॑दु॒द्यमा॑नाः
पी॒यमा॑ना॒ आपो॑ न क्षी॒यन्ते॑ योनि॑र्वै॒ य॒ज्ञस्य॑ चात्वा॑लं॒ य॒ज्ञो व॑सती॒वरी॑रु॒ होतृ॑चम॒सं च॑ मै॒त्रावरु॑णचम॒सं
च॑ स॒स्पर्श्य॑ वसती॒वरी॑र्व्या॒नय॑ति॒ य॒ज्ञस्य॑ स॒योनि॑त्वाया॒थो स्वा॑दे॒वैना॒ योनेः॑ प्र॒ ज॒नय॑त्य॒द्भ्योऽवे॑र॒पा(३)
इत्या॑होते () -म॒न॒न्नमु॑रु॒तेमाः प॒श्येति॑ वावै॒तदा॑ह॒ यद्य॑ग्नि॒ष्टोमो॑ जुहोति॒ यद् यु॒क्थ्यः॑ परि॒धौ नि मा॑र्ष्टि
यद् य॑तिरा॒त्रो यजु॑र्वदन् प्र प॒द्यते॑ य॒ज्ञक्र॑तूनां॒ व्यावृ॑त्त्यै ॥

Pada Paata

कार्षिः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । शम॑लम् । ए॒व । आ॒साम् । अ॒पेति॑ । प्ला॒व॒य॒ति । स॒मु॒द्रस्य॑
। वः । अ॒क्षि॒त्यै । उ॒दि॒ति । न॒ये । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । अ॒द्यमा॑नाः । पी॒यमा॑नाः
। आ॒पः । न । क्षी॒य॒न्ते । योनिः॑ । वै । य॒ज्ञस्य॑ । चात्वा॑लम् । य॒ज्ञः । व॑स॒ती॒वरीः
। हो॒तृ॒च॒म॒समि॑ति होतृ - च॒म॒सम् । च॒ । मै॒त्रा॒वरु॑णच॒म॒समि॑ति मै॒त्रा॒वरु॑ण - च॒म॒सम् । च॒ ।
स॒स्पर्श्ये॑ति सं - स्पर्श्य॑ । व॑स॒ती॒वरीः । व्या॒न॒य॒तीति॑ वि - आ॒न॒य॒ति । य॒ज्ञस्य॑ । स॒यो॒नि॒त्वाये॑ति
स॒यो॒नि - त्वा॒य॑ । अ॒थो इति॑ । स्वा॒त् । ए॒व । ए॒नाः । यो॒नेः । प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति । अ॒द्भ्यो
इति॑ । अ॒वेः । अ॒पा(३)ः । इति॑ । आ॒ह । उ॒त () । ई॒म् । अ॒न॒न्नमुः । उ॒त । इ॒माः ।
प॒श्य॒ । इति॑ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह । य॒दि । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑ इत्य॒ग्नि - स्तो॒मः । जुहो॑ति । य॒दि
। उ॒क्थ्यः॑ । परि॒धा॒वि॒ति परि॑ - धौ । नी॒ति । मा॒र्ष्टि । य॒दि । अ॒ति॒रा॒त्र इत्य॑ति - रा॒त्रः ।
यजुः॑ । व॒द॒न् । प्रेति॑ । प॒द्य॒ते । य॒ज्ञ॒क्र॒तूना॑मि॒ति य॒ज्ञ - क्र॒तूना॑म् । व्यावृ॑त्त्या॒ इति॑ वि - आ॒वृ॑त्त्यै ॥

16 TS 6.4.4.1

TS 6.4.4.1

Samhita Paata

देवस्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्रस॑व॒ इति॑ ग्रावा॑ण॒मा द॑त्ते प्रसू॑त्या अ॒श्विनो॑-बा॒हुभ्या॑मित्या॒हाश्विनो॑ हि दे॒वाना॑म॒द्धर्यू॑
आस्तां॑ पू॒ष्णो हस्ता॑भ्या॒मित्या॑ह॒ यत्यै॑ प॒शवो॑ वै सोमो॑ व्या॒न उ॑पा॒शुस॑र्व॒नो यदु॑पा॒शुस॑र्व॒न-म॒भि
मिमी॑ते व्या॒नमे॒व प॒शुषु॑ दधा॒तीन्द्रा॑य॒ त्वेन्द्रा॑य॒ त्वेति॑ मिमी॒त इन्द्रा॑य॒ हि सोमं॑ आ॒ह्रिय॑ते पञ्च॒ कृत्वो॑
यजु॑षा मिमी॒ते- []

Pada Paata

देवस्य॑ । त्वा । स॒वि॒तुः । प्रस॑व॒ इति॑ प्र - स॒वे । इति॑ । ग्रावा॑ण॒म् । एति॑ । द॒त्ते ।
प्रसू॑त्या॒ इति॑ प्र - सू॒त्यै । अ॒श्विनोः॑ । बा॒हुभ्या॑मि॒ति बा॒हु-भ्या॑म् । इति॑ । आ॒ह । अ॒श्विनो॑ ।
हि । दे॒वाना॑म् । अ॒द्धर्यू॑ इति॑ । आस्ता॑म् । पू॒ष्णः । हस्ता॑भ्या॒म् । इति॑ । आ॒ह । यत्यै॑ ।
प॒शवः॑ । वै । सोमः॑ । व्या॒न इति॑ वि - अ॒नः । उ॑पा॒शुस॑र्व॒न इत्यु॑पा॒शु - स॑र्व॒नः । यत्
। उ॑पा॒शुस॑र्व॒नमित्यु॑पा॒शु - स॑र्व॒नम् । अ॒भीति॑ । मिमी॑ते । व्या॒नमि॒ति वि - अ॒नम् । ए॒व ।
प॒शुषु॑ । दधा॒ति । इन्द्रा॑य । त्वा । इन्द्रा॑य । त्वा । इति॑ । मिमी॑ते । इन्द्रा॑य । हि । सोमः॑
। आ॒ह्रिय॑त॒ इत्या॑ - ह्रिय॑ते । पञ्च॑ । कृत्वः॑ । यजु॑षा । मिमी॑ते ।

17 TS 6.4.4.2

TS 6.4.4.2

Samhita Paata

पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे पञ्च कृत्वस्तूष्णीं दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं
 विराड् विराजैवाच्चाद्यमव रुन्धे श्वात्राः स्थ वृत्रतुर इत्याहैष वा अपाः सोमपीथो य एवं वेद
 नाप्स्वार्तिमाच्छति यत्ते सोम दिवि ज्योतिरित्याहैभ्य एवैनं []

Pada Paata

पञ्चाक्षरेति पञ्च-अक्षरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । पञ्च ।
 कृत्वः । तूष्णीम् । दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षरेति दश - अक्षरा । विराडिति वि - राट्
 । अन्नम् । विराडिति वि - राट् । विराजेति वि - राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । अवेति
 । रुन्धे । श्वात्राः । स्थ । वृत्रतुर इति वृत्र - तुरः । इति । आह । एषः । वै । अपाम्
 । सोमपीथ इति सोम - पीथः । यः । एवम् । वेद । न । अप्स्वित्यप् - सु । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छति । यत् । ते । सोम । दिवि । ज्योतिः । इति । आह । एभ्यः । एव । एनम् ।

18 TS 6.4.4.3

TS 6.4.4.3

Samhita Paata

लोकेभ्यः सं भरति सोमो वै राजा दिशोऽभ्यङ्घ्रायथ स दिशोऽनु प्राविशत् प्रागपागुदङ्घरागित्याह
 दिग्भ्य एवैनः सं भरत्यथो दिशं एवास्मा अव रुन्धे ऽम्ब नि ष्वरेत्याह कामुका एनः स्त्रियो भवन्ति
 य एवं वेद यत् ते सोमादाभ्यं नाम जागृवीत्या- []

Pada Paata

लोकेभ्यः । समितिं । भरति । सोमः । वै । राजा । दिशः । अभीतिं । अङ्घ्रायत् । सः
 । दिशः । अनु । प्रेतिं । अविशत् । प्राक् । अपाक् । उदक् । अधराक् । इति । आह
 । दिग्भ्य इति दिक् - भ्यः । एव । एनम् । समितिं । भरति । अथो इति । दिशः । एव
 । अस्मै । अवेतिं । रुन्धे । अम्ब । नीतिं । स्वर । इति । आह । कामुकाः । एनम् ।
 स्त्रियः । भवन्ति । यः । एवम् । वेद । यत् । ते । सोम । अदाभ्यम् । नाम । जागृवि
 । इति ।

19 TS 6.4.4.4

TS 6.4.4.4

Samhita Paata

-हैष वै सोमस्य सोमपीथो य एवं वेद न सौम्यामार्तिमाच्छति घ्नन्ति वा एतथ सोमं यदभिषुण्वन्त्यः
 शूनपं गृह्णाति त्रायंत एवैनं प्राणा वा अश्वः पशवः सोमो ऽशून् पुनरपि सृजति प्राणानेव पशुषु
 दधाति द्वौद्वावपि सृजति तस्माद् द्वौद्वा प्राणाः ॥

Pada Paata

आ॒ह । ए॒षः । वै । सोम॑स्य । सोम॑पी॒थ इति॑ सोम - पी॒थः । यः । ए॒वम् । वेद॑ ।
 न । सौ॒म्याम् । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । घ्नन्ति॑ । वै । ए॒तत् । सोम॑म् । यत् ।
 अ॒भिषु॑ण्वन्तीत्य॑भि - सु॒न्वन्ति॑ । अ॒शून् । अ॒पेति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । त्राय॑ते । ए॒व । ए॒नम् । प्रा॒णा
 इति॑ प्र - अ॒नाः । वै । अ॒श्वः । प॒शवः॑ । सोमः॑ । अ॒शून् । पुनः॑ । अ॒पीति॑ । सृ॒जति॑
 । प्रा॒णानिति॑ प्र - अ॒नान् । ए॒व । प॒शुषु॑ । दु॒धाति॑ । द्वा॒विति॑ द्वौ - द्वौ । अ॒पीति॑ । सृ॒जति॑
 । तस्मा॑त् । द्वा॒विति॑ द्वौ - द्वौ । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः ॥

20 TS 6.4.5.1**TS 6.4.5.1****Samhita Paata**

प्रा॒णो वा ए॒ष यदु॑पा॒शु र्यदु॑पा॒श्वग्रा॑ ग्र॒हां गृ॒ह्यन्ते॑ प्रा॒णमे॒वानु॑ प्र य॑न्त्य॒रुणो॑ हं स्मा॒ऽऽ*हौप॑वेशिः
 प्रा॒तस्स॒व॒न ए॒वाहं॑ य॒ज्ञः स॒ स्था॑पयामि तेन॒ ततः॑ स॒स्थि॑तेन च॒रामी॑त्य॒ष्टौ कृ॒त्वोऽग्रे॑-ऽभिषु॑णो-
 त्य॒ष्टाक्ष॑रा गाय॒त्री गा॑य॒त्रं प्रा॑तस्स॒व॒नं प्रा॑तस्स॒व॒नमे॒व तेना॑ ऽऽ*मो॒त्येका॑द॒श कृ॒त्वो द्वि॑तीय॒-मेका॑द॒शाक्ष॑रा
 त्रि॒ष्टुप् त्रै॒ष्टुभं॑ मा॒द्वय॑दि॒नः- []

Pada Paata

प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । वै । ए॒षः । यत् । उ॒पा॒शु॒रित्यु॑प-अ॒शुः । यत् । उ॒पा॒श्वग्रा॑ इत्यु॑पा॒शु

- अ॒ग्राः । ग्र॒हाः । गृ॒ह्यन्ते । प्रा॒णमि॒तिं प्र - अ॒नम् । ए॒व । अ॒नु । प्रे॒ति । य॒न्ति । अ॒रुणः
 । ह॒ । स्म॒ । आ॒ह॒ । औप॑वेशि॒रित्यौप॑ - वे॒शिः । प्रा॒तस्स॒व॒न इति॑ प्रा॒तः-स॒व॒ने । ए॒व ।
 अ॒हम् । य॒ज्ञम् । स॒मि॒तिं । स्था॒प॒या॒मि । तेन॑ । त॒तः । स॒स्थि॑तेनेति॒ सं-स्थि॑तेन॒ । च॒रा॒मि
 । इति॑ । अ॒ष्टौ । कृ॒त्वं । अ॒ग्रे । अ॒भी॒तिं । सु॒नो॒ति । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॒ष्टा - अ॒क्षरा॒ । गा॒य॒त्री ।
 गा॒य॒त्रम् । प्रा॒तस्स॒व॒नमि॒तिं प्रा॒तः - स॒व॒नम् । प्रा॒तस्स॒व॒नमि॒तिं प्रा॒तः - स॒व॒नम् । ए॒व । तेन॑ ।
 आ॒प्नो॒ति । एका॑दश । कृ॒त्वं । द्वि॒तीय॑म् । एका॑दशाक्ष॒रेत्येका॑दश-अ॒क्षरा॒ । त्रि॒ष्टुप् । त्रै॒ष्टु॒भम्
 । मा॒ह्व्य॑न्दिनम् ।

21 TS 6.4.5.2

TS 6.4.5.2

Samhita Paata

स॒व॒नं मा॒ह्व्य॑न्दिनमे॒व स॒व॒नं तेन॑ऽऽप्नो॒ति द्वा॑द॒श कृ॒त्वंस्त्वृ॒तीयं द्वा॑द॒शाक्ष॒रा ज॑ग॒ती जा॑ग॒तं तृ॒तीय॑स॒व॒नं
 तृ॒तीय॑स॒व॒नमे॒व तेन॑ऽऽप्नो॒त्येता॑ ह॒ वाव॑ स॒ य॒ज्ञस्य॑ स॒स्थि॑तिमुवा॒चा स्क॑न्दा॒यास्क॑न्न॒ हि तद्-
 यद्-य॒ज्ञस्य॑ स॒स्थि॑तस्य॒ स्कन्द्॑त्यथो॒ खल्वा॑हुर्गा॒य॒त्री वाव॑ प्रा॒तस्स॒व॒ने ना॒ति॒वा॒द इत्य॑ना॒ति॒वा॒दुक् ए॒नं
 भ्रातृ॑व्यो भवति॒ य ए॒वं वे॒द तस्मा॑दु॒ष्टाव॑ष्टौ- []

Pada Paata

स॒व॒नम् । मा॒ह्व्य॑न्दिनम् । ए॒व । स॒व॒नम् । तेन॑ । आ॒प्नो॒ति । द्वा॑द॒श । कृ॒त्वं । तृ॒तीय॑म्
 । द्वा॑द॒शाक्ष॑रेति॒ द्वा॑द॒श - अ॒क्षरा॒ । ज॑ग॒ती । जा॑ग॒तम् । तृ॒तीय॑स॒व॒नमि॒तिं तृ॒तीय॑ - स॒व॒नम् ।
 तृ॒तीय॑स॒व॒नमि॒तिं तृ॒तीय॑-स॒व॒नम् । ए॒व । तेन॑ । आ॒प्नो॒ति । ए॒ताम् । ह॒ । वाव॑ । सः ।

य॒ज्ञस्य॑ । स॒स्थि॑तिमि॒ति सं - स्थि॑तिम् । उ॒वाच॑ । अ॒स्क॑न्दाय । अ॒स्क॑न्नम् । हि । तत् ।
 यत् । य॒ज्ञस्य॑ । स॒स्थि॑त॒स्येति॑ सं - स्थि॑त॒स्य । स्क॑न्दति । अथो॒ इति॑ । खलु॑ । आ॒हुः ।
 गा॒य॒त्री । वाव॑ । प्रा॒त॒स्स॒व॒न इति॑ प्रातः - स॒व॒ने । न । अ॒ति॒वा॒द इत्य॑ति - वा॒दे॑ । इति॑ ।
 अ॒न॒ति॒वा॒दुक॑ इत्य॒न॒ति - वा॒दुकः॑ । ए॒नम् । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति । यः । ए॒वम् । वे॒द॑ । तस्मा॑त्
 । अ॒ष्टा॒व॒ष्टा॒वित्य॑ष्टौ - अ॒ष्टौ ।

22 TS 6.4.5.3

TS 6.4.5.3

Samhita Paata

कृ॒त्वोऽभि॑षु॒त्यं ब्र॑ह्म॒वादि॑नो॒ वद॑न्ति प॒वित्र॑व॒न्तोऽन्ये॑ ग॒र्हा गृ॑ह्यन्ते किं॒प॒वि॒त्र उ॒पा॒श्शु॑रिति॒ वाक्प॑वि॒त्र
 इति॑ ब्रू॒याद्वा॒चस्प॑तये॒ पव॑स्व वा॒जि॒न्नित्या॑ह वा॒चैवैनं॑ प॒वय॑ति वृ॒ष्णो अ॒श्शु॑भ्या॒मित्या॑ह वृ॒ष्णो
 ह्ये॒ताव॑श्शू यौ सोम॑स्य॒ गभ॑स्ति॒पूत॑ इत्या॑ह गभ॑स्ति॒ना ह्ये॒नं प॒वय॑ति दे॒वो दे॒वानां॑ प॒वित्र॑म॒सीत्या॑ह
 दे॒वो ह्ये॒ष- []

Pada Paata

कृ॒त्वः । अ॒भि॑षु॒त्यमित्य॑भि॒सु॒त्यम् । ब्र॑ह्म॒वादि॑न॒ इति॑ ब्रह्म॒वादि॑नः । व॒द॒न्ति । प॒वि॒त्र॑व॒न्त इति॑
 प॒वि॒त्र - व॒न्तः । अ॒न्ये । ग॒र्हाः । गृ॑ह्यन्ते । किं॒प॒वि॒त्र इति॑ किम् - प॒वि॒त्रः । उ॒पा॒श्शु॑रित्यु॒प
 - अ॒श्शुः । इति॑ । वाक्प॑वि॒त्र इति॑ वाक्-प॒वि॒त्रः । इति॑ । ब्रू॒यात् । वा॒चः । प॑तये । प॒व॒स्व
 । वा॒जि॒न् । इति॑ । आ॒ह । वा॒चा । ए॒व । ए॒नम् । प॒व॒य॒ति । वृ॒षः । अ॒श्शु॑भ्या॒मित्य॑श्शु -

भ्याम् । इति । आह । वृष्णः । हि । एतौ । अशू इति । यौ । सोमस्य । गर्भस्तिपूत
इति गर्भस्ति - पूतः । इति । आह । गर्भस्तिना । हि । एनम् । प्रवयति । देवः । देवानाम्
। पवित्रम् । असि । इति । आह । देवः । हि । एषः ।

23 TS 6.4.5.4

TS 6.4.5.4

Samhita Paata

सन् देवानां पवित्रं येषां भागोऽसि तेभ्यस्त्वेत्याह येषां ह्येष भागस्तेभ्य एनं गृह्णाति स्वां
कृतोऽसीत्याह प्राणमेव स्वमकृत मधुमतीर्न इषस्कृधीत्याह सर्वमेवास्मा इदं स्वदयति विश्वेभ्य-
स्त्वेन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्य इत्याहोभयेष्वेव देवमनुष्येषु प्राणान् दधाति मनस्त्वा- []

Pada Paata

सन् । देवानाम् । पवित्रम् । येषाम् । भागः । असि । तेभ्यः । त्वा । इति । आह ।
येषाम् । हि । एषः । भागः । तेभ्यः । एनम् । गृह्णाति । स्वाङ्कृतः । असि । इति । आह
। प्राणमिति प्र - अनम् । एव । स्वम् । अकृत । मधुमतीरिति मधु - मतीः । नः । इषः
। कृधि । इति । आह । सर्वम् । एव । अस्मै । इदम् । स्वदयति । विश्वेभ्यः । त्वा ।
इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवेभ्यः । इति । आह । उभयेषु । एव । देवमनुष्येष्विति देव
- मनुष्येषु । प्राणानिति प्र - अनान् । दधाति । मनः । त्वा ।

24 TS 6.4.5.5

TS 6.4.5.5

Samhita Paata

ऽद्वित्याह॑ मन॑ ए॒वाश्रु॑त उ॒र्वन्तरि॑क्ष-मन्वि॒हीत्या॑हा-न्तरि॒क्षदे॒वत्यो॑ हि प्रा॒णः स्वाहा॑ त्वा सु॒भ॒वः
सूर्या॑येत्या॒ह प्रा॒णा वै स्व॒भ॒वसो॑ दे॒वास्तेष्वे॒व प॒रोक्षं॑ जुहोति दे॒वेभ्य॑स्त्वा मरीचि॒पेभ्य॑ इत्या॑हा ऽऽ*द्वि॒त्यस्य॑
वै र॒श्मयो॑ दे॒वा मरी॑चि॒पास्तेषां॑ तद् भा॒ग॒धेयं॑ ताने॒व तेन॑ प्रीणाति यदि॑ का॒मये॑त वर॒षुकः॑ पर्जन्यः- []

Pada Paata

अ॒ष्टु । इति॑ । आ॒ह । मनः॑ । ए॒व । आ॒श्रु॒ते । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । अ॒न्वि॒ति । इ॒हि । इति॑
। आ॒ह । अ॒न्तरि॑क्षदे॒वत्यं॑ इत्य॒न्तरि॑क्ष-दे॒वत्यः॑ । हि । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । स्वाहा॑ । त्वा
। सु॒भ॒व इति॑ सु - भ॒वः । सूर्या॑य । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । वै । स्व॒भ॒वसु॑
इति॑ स्व - भ॒वसुः॑ । दे॒वाः । तेषु॑ । ए॒व । प॒रोक्ष॑मिति॑ परः - अ॒क्षम् । जुहो॑ति । दे॒वेभ्यः॑
। त्वा । मरी॑चि॒पेभ्य॑ इति॑ मरीचि - पेभ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । आ॒द्वि॒त्यस्य॑ । वै । र॒श्मयः॑ ।
दे॒वाः । मरी॑चि॒पा इति॑ मरीचि-पाः । तेषा॑म् । तत् । भा॒ग॒धेय॑मिति॑ भा॒ग॒धेय॑म् । तान् । ए॒व
। तेन॑ । प्री॒णाति॑ । यदि॑ । का॒मये॑त । वर॒षुकः॑ । पर्ज॒न्यः ।

25 TS 6.4.5.6

TS 6.4.5.6

Samhita Paata

स्यादिति नीचा हस्तेन नि मृज्याद्-वृष्टिमेव नि यच्छति यदि कामयेतावरूषुकः स्यादित्युत्तानेन
नि मृज्याद्-वृष्टिमेवोद्-यच्छति यद्यभिचरेदमुं जह्यथ त्वा होष्यामीति ब्रूयादाहुतिमेवैनं प्रेप्सन् हन्ति
यदि दूरे स्यादा तमितोस्तिष्ठेत् प्राणमेवास्यानुगत्य हन्ति यद्यभिचरेदमुष्य- []

Pada Paata

स्यात् । इति । नीचा । हस्तेन । नीति । मृज्यात् । वृष्टिम् । एव । नीति । यच्छति ।
यदि । कामयेत । अवरूषुकः । स्यात् । इति । उत्तानेनेत्युत् - तानेन । नीति । मृज्यात्
। वृष्टिम् । एव । उदिति । यच्छति । यदि । अभिचरेदित्यभि - चरेत् । अमुम् । जहि ।
अथ । त्वा । होष्यामि । इति । ब्रूयात् । आहुतिमित्या - हुतिम् । एव । एनम् । प्रेप्सन्निति
प्र-ईप्सन् । हन्ति । यदि । दूरे । स्यात् । एति । तमितोः । तिष्ठेत् । प्राणमिति प्र - अनम्
। एव । अस्य । अनुगत्येत्यनु - गत्य । हन्ति । यदि । अभिचरेदित्यभि - चरेत् । अमुष्य
।

26 TS 6.4.5.7

TS 6.4.5.7

Samhita Paata

त्वा प्राणे सादयामीति सादयेदसंनो वै प्राणः प्राणमेवास्य सादयति षड्विंशशुभिः पवयति षड् वा
ऋतव ऋतुभिरेवैनं पवयति त्रिः पवयति त्रय इमे लोका एभिरेवैनं लोकैः पवयति ब्रह्मवादिनो

वदन्ति कस्माँश्च सत्यात् त्रयः पशूनां हस्तादाना इति यत् त्रिरुपांश्च शुं हस्तेन विगृह्णाति तस्मात्
त्रयः पशूनां हस्तादानाः पुरुषो () हस्ती मर्कटः ॥

Pada Paata

त्वा । प्राण इति प्र - अने । सादयामि । इति । सादयेत् । असन्नः । वै । प्राण इति
प्र - अनः । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । अस्य । सादयति । षड्भिरिति षट् - भिः ।
अश्शुभिरित्यश्शु - भिः । पवयति । षट् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्यृत् - भिः । एव ।
एनम् । पवयति । त्रिः । पवयति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभिः । एव । एनम् ।
लोकैः । पवयति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । त्रयः ।
पशूनाम् । हस्तादाना इति हस्त - आदानाः । इति । यत् । त्रिः । उपाश्शुमित्युप - अश्शुम्
। हस्तेन । विगृह्णातीति वि - गृह्णाति । तस्मात् । त्रयः । पशूनाम् । हस्तादाना इति हस्त -
आदानाः । पुरुषः () । हस्ती । मर्कटः ॥

27 TS 6.4.6.1

TS 6.4.6.1

Samhita Paata

देवा वै यद् यज्ञेऽकुर्वत् तदसुरा अकुर्वत् ते देवा उपांशौ यज्ञं सस्थाप्यमपश्यन् तमुपांशौ
समस्थापयन् तेऽसुरा वज्रमुद्यत्य देवानभ्यायन्त ते देवा बिभ्यन्त इन्द्रमुपाधावन् तानिन्द्रोऽन्तर्यामेणान्तरधत्त
तदन्तर्यामस्यान्तर्यामत्वं यदन्तर्यामो गृह्यते भ्रातृव्यानेव तद् यजमानोऽन्तर्द्धत्ते ऽन्तस्ते- []

Pada Paata

दे॒वाः । वै । यत् । यु॒ज्ञे । अ॒कुर्व॑त । तत् । अ॒सुराः । अ॒कुर्व॑त । ते । दे॒वाः ।
 उ॒पा॒शा॒वित्यु॑प - अ॒शौ । यु॒ज्ञम् । स॒स्थाप्य॑मि॒ति सं - स्थाप्य॑म् । अ॒प॒श्य॑न् । तम् ।
 उ॒पा॒शा॒वित्यु॑प - अ॒शौ । स॒मि॒ति । अ॒स्थाप॑यन् । ते । अ॒सुराः । व॒ज्रम् । उ॒द्यत्ये॑त्यु॒त् -
 यत्य॑ । दे॒वान् । अ॒भी॒ति । आ॒य॒न्त । ते । दे॒वाः । बि॒भ्य॑तः । इन्द्र॑म् । उ॒पे॒ति । अ॒धा॒व॑न् ।
 । तान् । इन्द्रः॑ । अ॒न्तर्या॑मे॒णेत्य॑न्तः - या॒मे॒न । अ॒न्तः । अ॒ध॒त्त । तत् । अ॒न्तर्या॑म॒स्येत्य॑न्तः
 - या॒म॒स्य । अ॒न्तर्या॑म॒त्वमित्य॑न्त॒र्याम॑ - त्वम् । यत् । अ॒न्तर्या॑म॒ इत्य॑न्तः-या॒मः । गृ॒ह्यते॑ ।
 भ्रातृ॑व्यान् । ए॒व । तत् । यज॑मानः । अ॒न्तः । धृ॒त्ते । अ॒न्तः । ते ।

28 TS 6.4.6.2**TS 6.4.6.2****Samhita Paata**

द॒धामि॑ द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरु॑-व॒न्तरि॑क्षु-मि॒त्याहै॑भिरे॒व लो॒कैर्यज॑मानो॒ भ्रातृ॑व्यान्॒न्तर्द्ध॑त्ते ते दे॒वा अ॑म॒न्य॒न्तेन्द्रो॑
 वा इ॒दम॑भूद्यद् व॒यस् स्म॑ इति॒ तेऽब्रु॑वन् म॒घव॑न्ननु॒ न आ॑ भ॒जेति॑ स॒जोषा॑ दे॒वैरव॑रैः परै॒श्चेत्य॑ब्रवी॒द्ये
 चै॒व दे॒वाः परे॑ ये चाव॑रे॒ तानु॑भया- []

Pada Paata

द॒धामि॑ । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑ - पृथि॒वी । अ॒न्तः । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । इति॑ । आ॒ह । ए॒भिः

। ए॒व । लो॒कैः । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यान् । अ॒न्तः । धृ॒त्ते । ते । दे॒वाः । अ॒म॒न्य॒न्तु । इन्द्रः॑
 । वै । इ॒दम् । अ॒भूत् । यत् । व॒यम् । स्मः । इति॑ । ते । अ॒ब्रु॒वन् । म॒घ॒व॒न्निति॑ म॒घ - व॒न् ।
 । अ॒न्विति॑ । नः । ए॒ति । भ॒ज् । इति॑ । स॒जोषा॑ इति॑ स - जोषाः॑ । दे॒वैः । अ॒वरैः । परैः॑ ।
 च । इति॑ । अ॒ब्र॒वीत् । ये । च । ए॒व । दे॒वाः । परैः॑ । ये । च । अ॒वरैः । तान् । उ॒भया॑न् ।

29 TS 6.4.6.3

TS 6.4.6.3

Samhita Paata

न॒न्वाभ॑जत् स॒जोषा॑ दे॒वैर॑वरैः परैश्चेत्या॑ह॒ ये चै॒व दे॒वाः परे॑ ये चा॒वरैः तानु॑भया॑-न॒न्वाभ॑ज-त्यन्तर्या॑मे
 म॒घ॒वन् मा॒दय॑स्वेत्या॑ह॒ य॒ज्ञादे॒व यज॑मानं॒ नान्तरे॑त्युपया॑म-गृ॒हीतो॑ ऽसीत्या॑हापानस्य॒ धृत्यै॑ यदु॒भाव॑पवि॒त्रौ
 गृ॒ह्येया॑तां प्रा॒णम॑पा॒नोऽनु॑ नृ॒च्छेत् प्र॒मायु॑कः स्यात् प॒वित्रं॑वानन्तर्या॑मो गृ॒ह्यते- []

Pada Paata

अ॒न्वाभ॑ज॒दित्य॑नु - आभ॑जत् । स॒जोषा॑ इति॑ स - जोषाः॑ । दे॒वैः । अ॒वरैः । परैः॑ । च ।
 इति॑ । आ॒ह॒ । ये । च । ए॒व । दे॒वाः । परैः॑ । ये । च । अ॒वरैः । तान् । उ॒भया॑न् ।
 अ॒न्वाभ॑ज॒तीत्य॑नु- आभ॑जति । अ॒न्तर्या॑म इत्य॑न्तः - या॒मे । म॒घ॒व॒न्निति॑ म॒घ - व॒न् । मा॒दय॑स्व
 । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञात् । ए॒व । यज॑मानम् । न । अ॒न्तः । ए॒ति । उ॒पया॑मगृ॒हीत्
 इत्यु॑पया॑म-गृ॒हीतः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह॒ । अ॒पा॒नस्ये॑त्य॑प - अ॒नस्य॑ । धृ॒त्यै । यत् । उ॒भौ
 । अ॒प॒वि॒त्रौ । गृ॒ह्येया॑ताम् । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र-अ॒नम् । अ॒पा॒न इत्य॑प - अ॒नः । अ॒नु । नीति॑ ।
 ऋ॒च्छेत् । प्र॒मायु॑क इति॑ प्र-मायु॑कः । स्यात् । प॒वित्रं॑वा॒निति॑ प॒वित्रं - वा॒न् । अ॒न्तर्या॑म इत्य॑न्तः

- यामः । गृह्यते ।

30 TS 6.4.6.4

TS 6.4.6.4

Samhita Paata

प्राणापानयोर्विधृत्यै प्राणापानौ वा एतौ यदुपाश्चन्तर्यामौ व्यान उपाश्शु सर्वनो यं कामयेत
प्रमायुकः स्यादित्यसः स्पृष्टौ तस्य सादयेद्-व्यानेनैवास्य प्राणापानौ विच्छिनत्ति ताजक् प्र
मीयते यं कामयेत् सर्वमायुरियादिति सः स्पृष्टौ तस्य सादयेद्-व्यानेनैवास्य प्राणापानौ सं तनोति
सर्वमायुरेति ॥

Pada Paata

प्राणापानयोरिति प्राण - अपानयोः । विधृत्या इति वि - धृत्यै । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ
। वै । एतौ । यत् । उपाश्चन्तर्यामावित्युपाश्शु - अन्तर्यामौ । व्यान इति वि - अनः ।
उपाश्शुसर्वन इत्युपाश्शु - सर्वनः । यम् । कामयेत । प्रमायुक इति प्र - मायुकः । स्यात्
। इति । असःस्पृष्टावित्यसः - स्पृष्टौ । तस्य । सादयेत् । व्यानेनेति वि - अनेन । एव ।
अस्य । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । वीति । छिनत्ति । ताजक् । प्रेति । मीयते । यम्
। कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयात् । इति । सःस्पृष्टाविति सं-स्पृष्टौ । तस्य । सादयेत्
। व्यानेनेति वि-अनेन । एव । अस्य । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । समिति । तनोति ।
सर्वम् । आयुः । एति ॥

31 TS 6.4.7.1

TS 6.4.7.1

Samhita Paata

वाग्वा एषा यदैन्द्रवायवो यदैन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते वाचमेवानु प्र यन्ति वायुं देवा अब्रुवन्थ
सोमः राजानः हनामेति सोऽब्रवीद् वरं वृणौ मदग्रा एव वो ग्रहा गृह्यान्ता इति तस्मादैन्द्रवायवाग्रा
ग्रहा गृह्यन्ते तमघ्नन्थ सोऽपूयत् तं देवा नोपाधृष्णुवन् ते वा युमब्रुवन्निमं नः स्वदुये- []

Pada Paata

वाक् । वै । एषा । यत् । ऐन्द्रवायव इत्यैन्द्र - वायवः । यत् । ऐन्द्रवायवाग्रा इत्यैन्द्रवायव
- अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । वाचम् । एव । अनु । प्रेति । यन्ति । वायुम् । देवाः ।
अब्रुवन् । सोमम् । राजानम् । हनाम् । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणौ । मदग्रा इति
मत् - अग्राः । एव । वः । ग्रहाः । गृह्यान्ते । इति । तस्मात् । ऐन्द्रवायवाग्रा इत्यैन्द्रवायव
- अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । तम् । अघ्नन् । सः । अपूयत् । तम् । देवाः । न । उपेति
। अधृष्णुवन् । ते । वायुम् । अब्रुवन् । इमम् । नः । स्वदुय ।

32 TS 6.4.7.2

TS 6.4.7.2

Samhita Paata

-ति॑ सोऽब्रवी॑द् वरं॑ वृ॒णै म॒दे॒व॒त्या॑न्ये॒व वः॑ पात्रा॑ण्यु॒च्यान्ता॑ इति॑ तस्मा॑न्नानादे॒व॒त्या॑नि॒ सन्ति॑
वा॒य॒व्या॑न्यु॒च्यन्ते॑ तमे॑भ्यो वा॒यु॒रे॒वास्व॑द॒यत् तस्मा॑द्यत् पू॒र्यति॑ तत् प्र॒वा॒ते वि ष॑जन्ति वा॒यु॒र॒हि तस्य॑
पव॑यिता स्व॑दयिता तस्य॑ वि॒ग्रह॑णं नावि॑न्दुन्त् सादि॑तिरब्रवी॑द् वरं॑ वृ॒णा अथ॑ मया॒ वि गृ॑ही॒द्धं म॒दे॒व॒त्या॑
ए॒व वः॑ सोमाः॑ - []

Pada Paata

इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । वरं॑म् । वृ॒णै । म॒दे॒व॒त्या॑नीति॑ मत्-दे॒व॒त्या॑नि । ए॒व । वः॑ । पात्रा॑णि
। उ॒च्यान्तै॑ । इति॑ । तस्मा॑त् । ना॒ना॒दे॒व॒त्या॑नीति॑ नाना - दे॒व॒त्या॑नि । सन्ति॑ । वा॒य॒व्या॑नि ।
उ॒च्यन्ते॑ । तम् । ए॒भ्यः । वा॒युः । ए॒व । अ॒स्व॒द॒यत् । तस्मा॑त् । यत् । पू॒र्यति॑ । तत् ।
प्र॒वा॒त् इति॑ प्र - वा॒ते । वी॒ति । स॒ज॒न्ति॑ । वा॒युः । हि । तस्य॑ । प॒व॒यिता॑ । स्व॑द॒यिता॑ ।
तस्य॑ । वि॒ग्रह॑ण॒मिति॑ वि - ग्रह॑णम् । न । अ॒वि॑न्दुन् । सा । अदि॑तिः । अ॒ब्रवी॑त् । वरं॑म् ।
वृ॒णै । अथ॑ । मया॑ । वी॒ति । गृ॑ही॒द्धम् । म॒दे॒व॒त्या॑ इति॑ मत् - दे॒व॒त्याः॑ । ए॒व । वः॑ । सोमाः॑ ।

33 TS 6.4.7.3

TS 6.4.7.3

Samhita Paata

स॒न्ना अ॒स॒-न्नि॒त्यु॒पया॒मगृ॑हीतोऽसी॒-त्या॑हा॒-दि॒तिदे॒वत्या॑स्तेन॒ यानि॑ हि दा॒रु॒मया॑णि पा॒त्रा॑ण्य॒स्यै ता॒नि
यो॒नेः सं॒भू॒तानि॑ यानि॑ मृ॒न्मया॑नि सा॒क्षात् ता॒न्य॒स्यै तस्मा॑दे॒वमा॑ह॒ वाग्वा॑ परा॒च्य-व्या॑कृ॒ताऽव॑दत् ते
दे॒वा इन्द्र॑म॒ब्रुव॑न्नि॒मां नो॒ वाचं॑ व्याकु॒र्विति॑ सोऽब्र॑वीद् वरं॑ वृ॒णै म॒ह्यं चै॒वैष वा॒यवे॑ च स॒ह () गृ॑ह्याता
इति॑ तस्मा॑दैन्द्रवा॒यवः स॒ह गृ॑ह्यते॒ तामिन्द्रो॑ म॒द्ध्यतो॑ऽव॒क्रम्य॑ व्याक॑रोत् तस्मा॑दियं॒ व्याकृ॑ता॒ वागु॑द्यते
तस्मा॑त् स॒कृदिन्द्रा॑य म॒द्ध्यतो॑ गृ॑ह्यते॒ द्वि॒र्वा॒यवे॑ द्वौ हि स वरा॑ववृ॒णीत ॥

Pada Paata

स॒न्नाः । अ॒स॒न् । इति॑ । उ॒पया॒मगृ॑हीत् इत्यु॒पया॒म-गृ॑हीत् । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह ।
अ॒दि॒तिदे॒वत्या॑ इत्य॒दि॒ति - दे॒वत्याः॑ । तेन॑ । यानि॑ । हि । दा॒रु॒मया॑णीति॑ दा॒रु॒मया॑नि ।
पा॒त्रा॑णि । अ॒स्यै । तानि॑ । यो॒नेः । सं॒भू॒तानीति॑ सं - भू॒तानि॑ । यानि॑ । मृ॒न्मया॑नीति॑ मृत् -
मया॑नि । सा॒क्षादिति॑ स - अ॒क्षात् । तानि॑ । अ॒स्यै । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । वाक् । वै
। परा॑ची । अव्या॑कृ॒तेत्यवि॑ - आ॒कृ॒ता । अ॒व॒दत् । ते । दे॒वाः । इन्द्र॑म् । अ॒ब्रुव॑न् । इ॒माम्
। नः॑ । वाच॑म् । व्याकु॒र्विति॑ वि - आकु॑रु । इति॑ । सः । अ॒ब्र॑वीत् । वरं॑म् । वृ॒णै । म॒ह्यम्
। च॑ । ए॒व । ए॒षः । वा॒यवे॑ । च॑ । स॒ह () । गृ॑ह्या॒तै । इति॑ । तस्मा॑त् । ऐन्द्रवा॒यव
इत्यैन्द्र॑ - वा॒यवः॑ । स॒ह । गृ॑ह्यते॒ ताम् । इन्द्रः॑ । म॒द्ध्यतः॑ । अ॒व॒क्रम्ये॒त्येव॑ - क्र॒म्यं ।
व्याक॑रो॒दिति॑ वि - आक॑रोत् । तस्मा॑त् । इ॒यम् । व्याकृ॑तेति॑ वि-आकृ॑ता । वाक् । उ॒द्यते॑ ।
तस्मा॑त् । स॒कृत् । इन्द्रा॑य । म॒द्ध्यतः॑ । गृ॑ह्यते॒ द्विः । वा॒यवे॑ । द्वौ । हि । सः । वरौ॑
। अवृ॑णीत ॥

34 TS 6.4.8.1

TS 6.4.8.1

Samhita Paata

मि॒त्रं दे॒वा अ॒ब्रु॒वन्थ॑ सोमः॑ रा॒जा॒नः॑ ह॒ना॒मे॒ति॒ सौ॒ऽब्र॒वी॒न्नाहः॑ स॒र्वस्य॑ वा अ॒हं मि॒त्रम॒स्मी॒ति॒ तम॑ब्रुवन्.
ह॒ना॒मै॒वे॒ति॒ सौ॒ऽब्र॒वी॒द् वरं॑ वृ॒णै प॒य॑सा॒ मे सोमः॑ श्री॒ण॒न्ति॒ तस्मा॑न्-मै॒त्राव॑रु॒णं प॒य॑सा श्री॒ण॒न्ति॒
तस्मा॑त् प॒शवो॑ऽपा॒क्राम॑न् मि॒त्रः सन् क्रू॒रम॑क॒रि॒ति॒ क्रू॒रमि॑व॒ खलु॑ वा ए॒षः - []

Pada Paata

मि॒त्रम् । दे॒वाः । अ॒ब्रु॒वन् । सोम॑म् । रा॒जा॒नम् । ह॒ना॒म् । इति॑ । सः । अ॒ब्र॒वी॒त् । न ।
अ॒हम् । स॒र्वस्य॑ । वै । अ॒हम् । मि॒त्रम् । अ॒स्मि॒ । इति॑ । तम् । अ॒ब्रु॒वन् । ह॒ना॒म् । ए॒व
। इति॑ । सः । अ॒ब्र॒वी॒त् । वर॑म् । वृ॒णै । प॒य॑सा । ए॒व । मे॒ । सोम॑म् । श्री॒ण॒न् । इति॑ ।
तस्मा॑त् । मै॒त्राव॑रु॒णमि॒ति॒ मै॒त्रा - व॑रु॒णम् । प॒य॑सा । श्री॒ण॒न्ति॒ । तस्मा॑त् । प॒शवः॑ । अ॒पे॒ति॒
। अ॒क्राम॑न् । मि॒त्रः । सन् । क्रू॒रम् । अ॒कः॑ । इति॑ । क्रू॒रम् । इ॒व । खलु॑ । वै । ए॒षः
।

35 TS 6.4.8.2

TS 6.4.8.2

Samhita Paata

करोति॑ यः सोमे॑न॒ यज॑ते॒ तस्मा॑त् प॒शवोऽप॑ क्राम॑न्ति॒ यन्मै॑त्रावरु॑णं पय॑सा श्री॒णाति॑ प॒शुभि॑रेव
तन्मि॒त्रं॑ संम॒र्द्धय॑ति॒ प॒शुभि॑र्यज॑मानं॒ पुरा॑ खलु॒ वावै॑वं मि॒त्रोऽवे॑दप॒ मत् क्रू॑रं च॒क्रुषः॑ प॒शवः॑
क्रमि॑ष्यन्तीति॒ तस्मा॑देवम॑वृणीत॒ वरु॑णं दे॒वा अ॑ब्रुवन् त्वयाऽश॑शु॒भवा॑ सोमः॑ राजा॑नः॒ हना॑मेति॒
सोऽब्र॑वीद् वरं॑ वृ॒णै मह्यं॑ चै- []

Pada Paata

क॒रो॒ति । यः । सोमे॑न । यज॑ते । तस्मा॑त् । प॒शवः॑ । अपे॑ति । क्राम॑न्ति । यत् ।
मै॒त्राव॑रु॒णमि॑ति॒ मै॒त्रा-व॑रु॒णम् । पय॑सा । श्री॒णाति॑ । प॒शुभि॑रिति॒ प॒शु - भिः॑ । ए॒व । तत् ।
मि॒त्रम् । संम॒र्द्धय॑तीति॒ सं - अ॒र्द्धय॑ति । प॒शुभि॑रिति॒ प॒शु - भिः॑ । यज॑मानम् । पुरा॑ । खलु॑ ।
वा॒व । ए॒वम् । मि॒त्रः । अ॒वेत् । अपे॑ति । मत् । क्रू॑रम् । च॒क्रुषः॑ । प॒शवः॑ । क्रमि॑ष्यन्ति ।
इति॑ । तस्मा॑त् । ए॒वम् । अ॒वृणी॑त् । वरु॑णम् । दे॒वाः । अ॒ब्रुव॑न् । त्वया॑ । अ॒श॒शुभ॑वेत्य॒श॒शु
- भुवा॑ । सोम॑म् । राजा॑नम् । हना॑म् । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । वरं॑ । वृ॒णै । मह्यं॑ । च ।

36 TS 6.4.8.3

TS 6.4.8.3

Samhita Paata

वैष मि॒त्राय॑ च स॒ह गृ॑ह्याता॒ इति॑ तस्मा॑न्मै॒त्रावरु॑णः स॒ह गृ॑ह्यते तस्मा॑द् राजा॒ राजा॑नम॒श॒शुभ॑वा॒ घ्नन्ति॑
वैश्ये॑न॒ वैश्यः॑ शू॒द्रेण॑ शू॒द्रं न वा इ॒दं दि॒वा न नक्त॑मासीद॒व्यावृ॑त्तं ते दे॒वा मि॒त्रावरु॑णावब्रुवन्नि॒दं नो॑
विवा॑सय॒तमि॑ति॒ ताव॑ब्रूतां॒ वरं॑ वृ॒णावहा॑ एकं॒ एवाऽऽ॑वत् पूर्वो॒ ग्रहो॑ गृह्याता॒ इति॑ तस्मा॑दैन्द्रवा॒यवः॑

() पूर्वो मैत्रावरुणाद्-गृह्यते प्राणापानौ ह्येतौ यदुपाश्-श्चन्तर्यामौ मित्रोऽहरजनयद्-वरुणो रात्रिं ततो वा इदं व्यौच्छद्यन्-मैत्रावरुणो गृह्यते व्युष्ट्यै ॥

Pada Paata

एव । एषः । मित्राय । च । सह । गृह्यातै । इति । तस्मात् । मैत्रावरुण इति मैत्रा -
वरुणः । सह । गृह्यते । तस्मात् । राज्ञी । राजानम् । अश्शभुवेत्यश्श - भुवी । घ्नन्ति ।
वैश्येन । वैश्यम् । शूद्रेण । शूद्रम् । न । वै । इदम् । दिवा । न । नक्तम् । आसीत्
। अव्यावृत्तमित्यवि - आवृत्तम् । ते । देवाः । मित्रावरुणाविति मित्रा - वरुणौ । अब्रुवन् ।
इदम् । नः । वीति । वासयत् । इति । तौ । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहै । एकः ।
एव । आवत् । पूर्वः । ग्रहः । गृह्यातै । इति । तस्मात् । ऐन्द्रवायव इत्यैन्द्र - वायवः ()
। पूर्वः । मैत्रावरुणादिति मैत्रा - वरुणात् । गृह्यते । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । हि ।
एतौ । यत् । उपाश्चन्तर्यामावित्युपाश्शु-अन्तर्यामौ । मित्रः । अहः । अजनयत् । वरुणः
। रात्रिम् । ततः । वै । इदम् । वीति । औच्छत् । यत् । मैत्रावरुण इति मैत्रा-वरुणः ।
गृह्यते । व्युष्ट्या इति वि - उष्ट्यै ॥

37 TS 6.4.9.1

TS 6.4.9.1

Samhita Paata

यस्स्य शिरोऽच्छिद्यत् ते देवा अश्विनावब्रुवन् मिषजौ वै स्थं इदं यस्स्य शिरः प्रति धत्तमिति

ताव॑ब्रूतां॒ वरं॑ वृ॒णाव॑है॒ ग्रहं॑ ए॒व ना॒वत्रा॑पि॒ गृह्य॑ता॒मिति॑ ता॒भ्या॑-मे॒तमा॑श्वि॒न-म॑गृ॒ह्णन् ततो॑ वै तौ य॒ज्ञस्य॑
शि॒रः प्र॑त्य॒धत्तां॑ यदा॑श्वि॒नो गृ॑ह्यते॒ य॒ज्ञस्य॑ निष्कृ॑त्यै तौ दे॒वा अ॑ब्रुव॒न्नपू॑तौ वा इ॒मौ म॑नुष्य॒चरौ॑- []

Pada Paata

य॒ज्ञस्य॑ । शि॒रः । अ॒च्छिद्य॑त् । ते । दे॒वाः । अ॒श्विनौ॑ । अ॒ब्रुव॑न् । भि॒षजौ॑ । वै । स्थः ।
इ॒दम् । य॒ज्ञस्य॑ । शि॒रः । प्र॑तीति॑ । ध॒त्तम् । इति॑ । तौ । अ॒ब्रूता॑म् । वर॑म् । वृ॒णाव॑है ।
ग्रहं॑ । ए॒व । नौ । अत्र॑ । अ॒पीति॑ । गृ॒ह्यता॑म् । इति॑ । ता॒भ्याम् । ए॒तम् । आ॒श्विनम् ।
अ॒गृ॒ह्णन् । ततः॑ । वै । तौ । य॒ज्ञस्य॑ । शि॒रः । प्र॑तीति॑ । अ॒ध॒त्ताम् । यत् । आ॒श्विनः ।
गृ॒ह्यते॑ । य॒ज्ञस्य॑ । निष्कृ॑त्या इति॑ निः - कृ॒त्यै । तौ । दे॒वाः । अ॒ब्रुव॑न् । अपू॑तौ । वै ।
इ॒मौ । म॑नुष्य॒चरा॑विति॑ मनुष्य - च॒रौ ।

38 TS 6.4.9.2

TS 6.4.9.2

Samhita Paata

भि॒षजा॑विति॒ तस्मा॑द् ब्राह्म॒णेन॑ भेष॒जं न का॑र्यमपू॑तो ह्ये॒(1)षो ऽमे॒द्धयो॑ यो भि॒षक्तौ॑ ब॒हिष्प॑वमा॒नेन॑
पव॑यित्वा ता॒भ्या॑-मे॒तमा॑श्वि॒न-म॑गृ॒ह्णन् तस्मा॑द् ब॒हिष्प॑वमा॒ने स्तु॑त आ॑श्वि॒नो गृ॑ह्यते॒ तस्मा॑दे॒वं वि॒दुषां॑
ब॒हिष्प॑वमा॒न उ॑प॒सद्यः॑ प॒वित्रं॑ वै ब॒हिष्प॑वमा॒न आ॒त्मानं॑मे॒व प॑वयते॒ तयो॑ऽस्त्रे॒धा भैष॑ज्यं॒ वि न्य॑दधु॒रग्नौ॑
तृ॒तीयम॑प्सु तृ॒तीयं ब्राह्म॒णे तृ॒तीयं तस्मा॑दुदपा॒त्र- []

Pada Paata

भिषजौ । इति । तस्मात् । ब्राह्मणेन । भेषजम् । न । कार्यम् । अपूतः । हि । एषः ।
 अमेद्ध्यः । यः । भिषक् । तौ । बहिष्पवमानेनेति बहिः - पवमानेन । पवयित्वा । ताभ्याम् ।
 एतम् । आश्विनम् । अगृह्णन् । तस्मात् । बहिष्पवमान इति बहिः-पवमाने । स्तुते । आश्विनः
 । गृह्यते । तस्मात् । एवम् । विदुषां । बहिष्पवमान इति बहिः - पवमानः । उपसद्य इत्युप
 - सद्यः । पवित्रम् । वै । बहिष्पवमान इति बहिः - पवमानः । आत्मानम् । एव । पवयते
 । तयोः । त्रेधा । भैषज्यम् । वि । नीति । अदधुः । अग्नौ । तृतीयम् । अप्स्वित्यप्-सु
 । तृतीयम् । ब्राह्मणे । तृतीयम् । तस्मात् । उदपात्रमित्युद - पात्रम् ।

39 TS 6.4.9.3**TS 6.4.9.3****Samhita Paata**

-मुपनिधाय ब्राह्मणं दक्षिणतो निषाद्य भेषजं कुर्याद् यावदेव भेषजं तेन करोति समर्द्धकमस्य कृतं
 भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मात् सत्यादेकपात्रा द्विदेवत्या गृह्यन्ते द्विपात्रा हूयन्ते इति यदेकपात्रा
 गृह्यन्ते तस्मादेकान्तरतः प्राणो द्विपात्रा हूयन्ते तस्माद् द्वौ द्वौ बहिष्ठात् प्राणाः प्राणा वा एते यद्
 द्विदेवत्याः पशव इडा यदिडा पूर्वा द्विदेवत्येभ्य उपह्वयेत- []

Pada Paata

उ॒प॒नि॒धा॒येत्यु॒प - नि॒धा॒यं । ब्रा॒ह्म॒णम् । दु॒क्षि॒णतः । नि॒षाद्येति॑ नि - साद्यं । भे॒ष॒जम् । कुर्या॑त्
 । याव॑त् । ए॒व । भे॒ष॒जम् । तेन॑ । क॒रो॒ति । स॒म॒दर्ध॑क॒मिति॑ सं - अ॒दर्ध॑कम् । अ॒स्य । कृ॒तम्
 । भ॒व॒ति । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्रह्म - वा॒दि॒नः । व॒द॒न्ति । कस्मा॑त् । स॒त्यात् । ए॒क॒पा॒त्रा इत्ये॒क
 - पा॒त्राः । द्वि॒दे॒व॒त्या इति॑ द्वि॒दे॒व॒त्याः । गृ॒ह्य॒न्ते । द्वि॒पा॒त्रा इति॑ द्वि - पा॒त्राः । हू॒य॒न्ते । इति॑ ।
 यत् । ए॒क॒पा॒त्रा इत्ये॒क - पा॒त्राः । गृ॒ह्य॒न्ते । तस्मा॑त् । ए॒कः । अ॒न्त॒र॒तः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः
 । द्वि॒पा॒त्रा इति॑ द्वि - पा॒त्राः । हू॒य॒न्ते । तस्मा॑त् । द्वौ॒द्वा॒विति॑ द्वौ - द्वौ । ब॒हि॒ष्ठात् । प्रा॒णा इति॑
 प्र - अ॒नाः । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । वै । ए॒ते । यत् । द्वि॒दे॒व॒त्या इति॑ द्वि - दे॒व॒त्याः । प॒श॒वः
 । इ॒डा । यत् । इ॒डा॒म् । पू॒र्वाम् । द्वि॒दे॒व॒त्ये॒भ्य इति॑ द्वि - दे॒व॒त्ये॒भ्यः । उ॒प॒ह॒ये॒तेत्यु॒प - ह॒येत ।

40 TS 6.4.9.4

TS 6.4.9.4

Samhita Paata

प॒शुभिः॑ प्रा॒णान॒न्तर्द॑धीत प्र॒मायु॑कः स्याद् द्वि॒दे॒व॒त्यान् भक्ष॑यित्वे॒डामु॑प॒ ह॒यते॑ प्रा॒णाने॒वाऽऽ॒त्मन् धि॑त्वा
 प॒शूनु॑प॒ ह॒यते॑ वा॒ग्वा ऐ॒न्द्रवा॒य॒वश्चक्षु॑र्मे॒त्रावरु॑णः श्रोत्र॑मा॒श्विनः॑ पु॒रस्ता॑दै॒न्द्रवा॒य॒वं भक्ष॑यति॒ तस्मा॑त्
 पु॒रस्ता॑द् वा॒चा व॑दति पु॒रस्ता॑न्मै॒त्रावरु॑णं तस्मा॑त् पु॒रस्ता॑च्चक्षु॑षा पश्यति॒ सर्व॑तः॒ परि॑हार॑मा॒श्विनं
 तस्मा॑त् सर्व॑तः॒ श्रोत्रे॑ण शृणोति प्रा॒णा वा ए॒ते यद् द्वि॒दे॒व॒त्या- []

Pada Paata

प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु - भिः । प्रा॒णानि॑ति॒ प्र-अ॒नान् । अ॒न्तः । दु॒धी॒त् । प्र॒मायु॑क॒ इति॑ प्र - मा॒यु॑कः

। स्यात् । द्विदेवत्यानिति द्वि-देवत्यान् । भक्षयित्वा । इडाम् । उपेति । ह्वयते । प्राणानिति
 प्र - अनान् । एव । आत्मन् । धित्वा । पशून् । उपेति । ह्वयते । वाक् । वै । ऐन्द्रवायव
 इत्यैन्द्र-वायवः । चक्षुः । मैत्रावरुण इति मैत्रा-वरुणः । श्रोत्रम् । आश्विनः । पुरस्तात् ।
 ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र - वायवम् । भक्षयति । तस्मात् । पुरस्तात् । वाचा । वदति । पुरस्तात्
 । मैत्रावरुणमिति मैत्रा - वरुणम् । तस्मात् । पुरस्तात् । चक्षुषा । पश्यति । सर्वतः ।
 परिहारमिति परि-हारम् । आश्विनम् । तस्मात् । सर्वतः । श्रोत्रेण । शृणोति । प्राणा इति प्र
 - अनाः । वै । एते । यत् । द्विदेवत्या इति द्वि - देवत्याः ।

41 TS 6.4.9.5

TS 6.4.9.5

Samhita Paata

अरिक्तानि पात्राणि सादयति तस्मादरिक्ता अन्तरतः प्राणा यतः खलु वै यज्ञस्य विततस्य न
 क्रियते तदनु यज्ञः रक्षास्येव चरन्ति यदरिक्तानि पात्राणि सादयति क्रियमाणमेव तद् यज्ञस्य
 शये रक्षसा -मनन्ववचाराय दक्षिणस्य हविर्द्धानस्योत्तरस्यां वर्तन्याः सादयति वाच्येव वाचं दधात्या
 तृतीयसवनात् परि शेरे यज्ञस्य सन्तत्यै ॥

Pada Paata

अरिक्तानि । पात्राणि । सादयति । तस्मात् । अरिक्ताः । अन्तरतः । प्राणा इति प्र - अनाः
 । यतः । खलु । वै । यज्ञस्य । विततस्येति वि - ततस्य । न । क्रियते । तत् । अन्विति

। य॒ज्ञम् । रक्षा॑श्सि । अवे॑ति । च॒रन्ति॑ । यत् । अरि॑क्तानि । पात्रा॑णि । सा॒दय॑ति ।
 क्रि॒यमा॑णम् । ए॒व । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । श॒ये । रक्ष॑साम् । अन॑न्ववचारा॒येत्य॑ननु - अ॒वचा॑रा॒य
 । दक्षि॑णस्य । ह॒विर्धा॑न॒स्येति॑ ह॒विः - धान॑स्य । उत्त॑रस्या॒मित्यु॑त् - त॒रस्या॑म् । वर्त॑न्याम् ।
 सा॒दय॑ति । वा॒चि । ए॒व । वाच॑म् । दुधा॑ति । ए॒ति । तृती॑यस॒वना॑दिति॑ तृतीय - स॒वना॑त् ।
 परी॑ति । शे॒रे । य॒ज्ञस्य॑ । सन्त॑त्या॒ इति॑ सं - त॒त्यै ॥

42 TS 6.4.10.1

TS 6.4.10.1

Samhita Paata

बृ॒हस्प॑तिर्दे॒वानां॑ पु॒रोहि॑त् आसी॒च्छण्डा॑मर्का॒-वसु॑राणां॒ ब्रह्म॑ण् वन्तो दे॒वा आस॑न् ब्रह्म॑ण् वन्तोऽसु॑रास्ते(१)
 ऽन्यो॑ऽन्यं नाश॑क्नुव॒न्नभि॑भ॒वितुं॑ ते दे॒वाः शण्डा॑मर्का॒-वुपा॑मन्त्रयन्त॒ ता व॑ब्रूतां॒ वर॑वृ॒णाव॑है॒ ग्रहा॑वे॒व
 ना॒वत्रा॑पि॒ गृह्ये॑ता॒मिति॑ ताभ्या॑मे॒तौ शु॒क्राम॑न्धिना॒-वगृ॑ह्णन् ततो॑ दे॒वा अभ॑वन् परा॑सु॒रा यस्यै॒वं वि॒दुषः॑
 शु॒क्राम॑न्धिनौ॒ गृह्ये॑ते भ॒वत्या॑त्मना॒ परा॑- []

Pada Paata

बृ॒हस्प॑तिः । दे॒वाना॑म् । पु॒रोहि॑त् इति॑ पु॒रः - हि॒त् । आसी॑त् । शण्डा॑मर्का॒विति॑ शण्डा॑ - मर्का॑
 । असु॑राणाम् । ब्रह्म॑ण्वन्त॒ इति॑ ब्रह्म॑ण् - वन्तः॑ । दे॒वाः । आस॑न् । ब्रह्म॑ण्वन्त॒ इति॑ ब्रह्म॑ण् -
 वन्तः॑ । असु॑राः । ते । अ॒न्यः । अ॒न्यम् । न । अ॒शक्नु॑व॒न्न । अ॒भिभ॑वितु॒मित्य॑भि - भ॒वितु॑म्
 । ते । दे॒वाः । शण्डा॑मर्का॒विति॑ शण्डा॑ - मर्का॑ । उपे॑ति । अ॒मन्त्र॑यन्त॒ । तौ । अ॒ब्रू॑ताम् ।

वर॑म् । वृ॒णाव॑है । ग्र॒हौ । ए॒व । नौ । अ॒त्र । अ॒पीति॑ । गृ॒ह्येता॑म् । इति॑ । ता॒भ्याम् ।
 ए॒तौ । शु॒क्राम॑न्थि॒नावि॑ति शु॒क्रा - म॑न्थि॒नौ । अ॒गृह्ण॑न् । ततः॑ । दे॒वाः । अ॒भ॒व॒न् । प॒रेति॑
 । अ॒सुराः । य॒स्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । शु॒क्राम॑न्थि॒नावि॑ति शु॒क्रा - म॑न्थि॒नौ । गृ॒ह्येते॑ इति॑ ।
 भ॒व॒न्ति । आ॒त्म॒ना॑ । प॒रेति॑ ।

43 TS 6.4.10.2

TS 6.4.10.2

Samhita Paata

ऽस्य॑ भ्रातृ॒व्यो भ॒वति॑ तौ दे॒वा अ॑प॒नुद्या॒ऽऽत्म॑न् इन्द्रा॒याजु॑ह॒वु-र॑प॒नुत्तौ॑ श॒ण्डा॒मर्कौ॑ स॒हामु॑नेति॑ ब्रू॒याद्यं॑
 द्वि॒ष्याद्य॑मे॒व द्वेष्टि॑ तेनै॒नौ स॒हापं॑ नुद॒ते स प्र॑थ॒मः संकृ॑ति-वि॒श्वक॑र्मेत्ये॒वैना॑-वा॒त्मन् इन्द्रा॒या-जु॑ह॒वुरिन्द्रो॑
 ह्ये॒तानि॑ रू॒पाणि॑ करि॒क्रद॑च॒रद॒सौ वा आ॑दित्यः शु॒क्रश्च॒न्द्रमा॑ म॒न्थ्यपि॑-गृ॒ह्य प्राञ्चौ॑ नि- []

Pada Paata

अ॒स्य॑ । भ्रातृ॒व्यः । भ॒वति॑ । तौ । दे॒वाः । अ॒प॒नुद्ये॒त्यप॑ - नुद्य॑ । आ॒त्म॒नै॑ । इन्द्रा॒य ।
 अ॒जु॒ह॒वुः । अ॒प॒नुत्ता॒वित्य॑प॑ - नुत्तौ॑ । श॒ण्डा॒मर्का॒विति॑ श॒ण्डा॑ - म॒र्कौ॑ । स॒ह । अ॒मु॒ना॑ । इति॑
 । ब्रू॒यात् । यम् । द्वि॒ष्यात् । यम् । ए॒व । द्वेष्टि॑ । तेनै॑ । ए॒ना । स॒ह । अ॒पेति॑ । नुद॒ते ।
 सः । प्र॑थ॒मः । संकृ॑तिरिति॑ सं - कृ॒तिः । वि॒श्वक॑र्मेति॑ वि॒श्व - क॒र्मा॑ । इति॑ । ए॒व । ए॒नौ ।
 आ॒त्म॒नै॑ । इन्द्रा॒य । अ॒जु॒ह॒वुः । इन्द्रः॑ । हि । ए॒तानि॑ । रू॒पाणि॑ । करि॒क्रत् । अ॒च॒रत् ।
 अ॒सौ । वै । आ॒दित्यः॑ । शु॒क्रः । च॒न्द्रमाः॑ । म॒न्थी । अ॒पि॒गृह्ये॒त्यपि॑ - गृ॒ह्य॑ । प्राञ्चौ॑ । निरिति॑ ।

44 TS 6.4.10.3

TS 6.4.10.3

Samhita Paata

-ष्क्राम॑त॒-स्तस्मा॑त् प्रा॒ञ्चौ य॑न्तौ न पश्य॑न्ति प्र॒त्यञ्चा॑वावृ॒त्य जुहु॑त॒स्तस्मा॑त् प्र॒त्यञ्चौ य॑न्तौ पश्य॑न्ति
चक्षु॑षी॒ वा ए॒ते य॒ज्ञस्य॑ यच्छु॑क्राम॒न्थिनौ॑ नासि॑कोत्तरवेदि॒रभितः॑ परि॒क्रम्य॑ जुहु॑त॒स्तस्मा॑द॒भितो॑ नासि॑कां
चक्षु॑षी॒ तस्मान्नासि॑कया॒ चक्षु॑षी॒ विधृ॑ते स॒र्वतः॑ परि॑ क्राम॒तो रक्ष॑सामप॒हत्यै दे॒वा वै याः प्राची॑राहु॒तीरजु॑हवु॒र्ये
पुर॑स्ता॒दसु॑रा॒ आस॑न् ता॒स्ताभिः॑ प्रा- []

Pada Paata

क्राम॑तः । तस्मा॑त् । प्रा॒ञ्चौ । य॑न्तौ । न । पश्य॑न्ति । प्र॒त्यञ्चौ । आवृ॒त्येत्या॑ - वृ॒त्य ।
जुहु॑तः । तस्मा॑त् । प्र॒त्यञ्चौ । य॑न्तौ । पश्य॑न्ति । चक्षु॑षी॒ इति॑ । वै । ए॒ते इति॑ । य॒ज्ञस्य॑
। यत् । शु॒क्राम॒न्थिना॑विति॑ शु॒क्रा - म॒न्थिनौ॑ । नासि॑का । उ॒त्तर॒वेदि॑रित्यु॒त्तर- वेदिः॑ । अ॒भितः॑
। परि॒क्रम्येति॑ परि - क्रम्य॑ । जुहु॑तः । तस्मा॑त् । अ॒भितः॑ । नासि॑काम् । चक्षु॑षी॒ इति॑ ।
तस्मा॑त् । नासि॑कया । चक्षु॑षी॒ इति॑ । विधृ॑ते इति॑ वि-धृ॒ते । स॒र्वतः॑ । प॒रीति॑ । क्राम॑तः ।
रक्ष॑साम् । अप॒हत्या॑ इत्यप॑ - ह॒त्यै । दे॒वाः । वै । याः । प्राचीः॑ । आहु॑ती॒रित्या॑ - हु॒तीः ।
अजु॑हवुः । ये । पुर॑स्ता॒त् । असु॑राः । आस॑न् । तान् । ताभिः॑ । प्रेति॑ ।

45 TS 6.4.10.4

TS 6.4.10.4

Samhita Paata

-णुदन्त॒ याः प्र॒तीची॑र्ये प॒श्चादसु॑रा आस॒न् ताऽस्ताभि॑रपा॒नुदन्त॒ प्राची॑र॒न्या आहु॑तयो हूयन्ते॑ प्र॒त्यञ्चौ॑
शुक्राम॑न्थिनौ प॒श्चाच्चै॑व पु॒रस्ता॑च्च यज॑मानो भ्रातृ॑व्यान् प्र णु॑दते तस्मा॒त् परा॑चीः प्र॒जाः प्र वी॑यन्ते
प्र॒तीची॑र्जायन्ते शुक्राम॑न्थिनौ वा अनु॑ प्र॒जाः प्र जा॑यन्तेऽत्तीश्चा॒द्याश्च सु॒वीराः॑ प्र॒जाः प्रज॑नयन् परी॑हि
शु॒क्रः शु॒क्रशो॑चिषा- []

Pada Paata

अ॒नुद॑न्त॒ । याः । प्र॒तीचीः॑ । ये । प॒श्चात् । अ॒सुराः । आस॑न् । तान् । ताभिः । अपेति॑ ।
अ॒नुद॑न्त॒ । प्राचीः॑ । अ॒न्याः । आहु॑तय॒ इत्या॑-हु॒तयः॑ । हूय॑न्ते । प्र॒त्यञ्चौ॑ । शुक्राम॑न्थिना॒विति॑
शु॒क्रा - म॒न्थिनौ॑ । प॒श्चात् । च॒ । ए॒व । पु॒रस्ता॑त् । च॒ । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यान् । प्रेति॑
। नु॒दते॑ । तस्मा॑त् । परा॑चीः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । वी॒यन्ते॑ । प्र॒तीचीः॑ ।
जा॒यन्ते॑ । शुक्राम॑न्थिना॒विति॑ शु॒क्रा - म॒न्थिनौ॑ । वै । अ॒न्विति॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः ।
प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । अ॒त्तीः । च॒ । आ॒द्याः॑ । च॒ । सु॒वीरा॑ इति॑ सु - वीराः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र
- जाः । प्रज॑नय॒न्निति॑ प्र - ज॒नय॑न् । परी॑ति । इ॒हि । शु॒क्रः । शु॒क्रशो॑चिषेति॑ शु॒क्र - शो॑चिषा ।

46 TS 6.4.10.5

TS 6.4.10.5

Samhita Paata

सुप्रजाः प्रजाः प्रजुनयन् परीहि मन्थी मन्थिशोचिषेत्याहैता वै सुवीरा या अत्तीरेताः सुप्रजा या
आद्यां य एवं वेदान्यस्य प्रजा जायते नाऽऽद्यां प्रजापतेरक्षयश्चयत् तत् पराऽऽपतत् तद् विकङ्कतं
प्राविशत् तद् विकङ्कते नारमत तद् यवं प्राविशत् तद् यवेऽरमत तद् यवस्य- []

Pada Paata

सुप्रजा इति सु - प्रजाः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रजुनयन्निति प्र - जुनयन् । परीति । इहि ।
मन्थी । मन्थिशोचिषेति मन्थि - शोचिषा । इति । आह । एताः । वै । सुवीरा इति सु -
वीराः । या । अत्तीः । एताः । सुप्रजा इति सु - प्रजाः । याः । आद्याः । यः । एवम्
। वेद । अत्ती । अस्य । प्रजेति प्र - जा । जायते । न । आद्या । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः
। अक्षि । अश्चयत् । तत् । परेति । अपतत् । तत् । विकङ्कतमिति वि-कङ्कतम् । प्रेति
। अविशत् । तत् । विकङ्कत इति वि - कङ्कते । न । अरमत । तत् । यवम् । प्रेति ।
अविशत् । तत् । यवे । अरमत । तत् । यवस्य ।

47 TS 6.4.10.6

TS 6.4.10.6

Samhita Paata

यव॒त्त्वं यद् वैक॑ङ्क॒तं म॒न्थिपा॒त्रं भ॑व॒न्ति स॒क्तु॑भिः श्रि॒णाति॑ प्र॒जाप॑तेरे॒व तच्चक्षुः॑ सं भ॑रति ब्रह्म॒वादि॑नो
वद॑न्ति कस्मा॑त् स॒त्यान्म॑न्थिपा॒त्रं स॒दो नाश्रु॑त॒ इत्या॑र्तपा॒त्रं ही॑ति ब्रू॒याद्-यद॑श्रु॒वीतान्धोऽद्भ्युः॑
स्या॒दार्ति॑माच्छे॒त् तस्मा॑न्नाश्रु॑ते ॥

Pada Paata

यव॒त्वमि॑ति॒ यव - त्वम् । यत् । वैक॑ङ्क॒तम् । म॒न्थिपा॒त्रमि॑ति॒ मन्थि - पा॒त्रम् । भ॑व॒न्ति ।
स॒क्तु॑भिरि॒ति स॒क्तु - भिः । श्रि॒णाति॑ । प्र॒जाप॑तेरि॒ति प्र॒जा - प॒तेः । ए॒व । तत् । चक्षुः॑ । समि॒ति॑
। भ॑र॒ति । ब्रह्म॒वादि॑न॒ इति॑ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ । व॒दन्ति॑ । कस्मा॑त् । स॒त्यात् । म॒न्थिपा॒त्रमि॑ति॒
मन्थि - पा॒त्रम् । स॒दः । न । अ॒श्रु॒ते । इति॑ । आ॒र्तपा॒त्रमि॑त्या॒र्त - पा॒त्रम् । हि । इति॑ ।
ब्रू॒यात् । यत् । अ॒श्रु॒वीत॑ । अ॒न्धः । अ॒द्भ्युः । स्या॒त् । आ॒र्तिम् । एति॑ । ऋ॒च्छेत् ।
तस्मा॑त् । न । अ॒श्रु॒ते ॥

48 TS 6.4.11.1

TS 6.4.11.1

Samhita Paata

दे॒वा वै यद् य॒ज्ञेऽकु॑र्वत् तदसु॑रा अकु॑र्वत् ते दे॒वा आ॑ग्रय॒णाग्रा॑न् ग्रहा॑नपश्यन् तान॑गृह्ण॒त ततो॑ वै तेऽग्रं॑
पर्या॑यन्. यस्यै॒वं वि॒दुष॑ आग्रय॒णाग्रा॑ ग्रहा॑ गृह्णन्तेऽग्र॑मे॒व समा॑नानां॒ पर्ये॑ति रु॒ग्णव॑त्यर्चा भ्रातृ॑व्यवतो
गृह्णी॒याद्-भ्रातृ॑व्यस्यै॒व रु॒त्तवा॑ग्रः॒ समा॑नानां॒ पर्ये॑ति ये दे॒वा दि॒व्येका॑दश॒ स्थेत्या॑है- []

Pada Paata

दे॒वाः । वै । यत् । य॒ज्ञे । अकु॑र्वत् । तत् । असु॑राः । अकु॑र्वत् । ते । दे॒वाः ।
आ॑ग्रय॒णाग्रानि॒त्याग्र॑य॒ण - अ॒ग्रान् । ग्रहा॑न् । अ॒पश्य॑न् । तान् । अ॒गृह्ण॑त् । ततः॑ । वै ।
ते । अ॒ग्रम् । परी॑ति । आ॒यन् । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । आ॑ग्रय॒णाग्रा॑ इत्या॑ग्रय॒ण-अ॒ग्राः
। ग्रहाः॑ । गृह्ण॑न्ते । अ॒ग्रम् । ए॒व । समा॑नानां॒म् । परी॑ति । ए॒ति । रु॒ग्णव॑त्येति॒ रु॒ग्ण -
व॒त्या । ऋ॒चा । भ्रातृ॑व्यवत् इति॒ भ्रातृ॑व्य-व॒तः । गृह्णी॒यात् । भ्रातृ॑व्यस्य । ए॒व । रु॒त्तवा॑ ।
अ॒ग्रम् । समा॑नानां॒म् । परी॑ति । ए॒ति । ये । दे॒वाः । दि॒वि । एका॑दश । स्थ । इति॑ । आ॒ह ।

49 TS 6.4.11.2

TS 6.4.11.2

Samhita Paata

-ताव॑ती॒र्वे दे॒वता॒स्ताभ्य॑ ए॒वैन॑ꣳ सर्वा॑भ्यो गृह्णात्येष॒ ते योनि॑ वि॒श्वेभ्य॑स्त्वा दे॒वेभ्य॑ इत्या॑ह वैश्वदे॒वो
ह्येष॑ दे॒वता॒या वा॒ग्वै दे॒वेभ्यो-ऽप॑क्रामद्-य॒ज्ञाया॑तिष्ठ॒माना॑ ते दे॒वा वा॒च्यप॑क्रान्तायां॒ तूष्णीं॑ ग्रहा॑नगृह्ण॒त
साम॑न्यत् वा॒गन्तर्य॑न्ति॒ वै मेति॑ साऽऽग्र॑य॒णं प्र॒त्याग॑च्छत् तदा॑ग्रय॒णस्या॑ऽऽग्रय॒णत्वं- []

Pada Paata

ए॒ताव॑तीः । वै । दे॒वताः॑ । ता॒भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑भ्यः । गृ॒ह्णा॒ति । ए॒षः । ते ।
 योनिः॑ । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । वै॒श्वदे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः । हि ।
 ए॒षः । दे॒वता॑या । वाक् । वै । दे॒वेभ्यः॑ । अ॒पेति॑ । अ॒क्राम॑त् । य॒ज्ञाय॑ । अति॑ष्ठमा॒ना । ते
 । दे॒वाः । वा॒चि । अ॒प॑क्रान्ता॒यामि॒त्यप॑-क्रान्ता॒याम् । तू॒ष्णीम् । ग्र॒हान् । अ॒गृह्ण॑त् । सा ।
 अ॒म॒न्य॒त् । वाक् । अ॒न्तः । य॒न्ति । वै । मा । इति॑ । सा । आ॒ग्र॒य॒णम् । प्र॒ति । एति॑
 । अ॒ग॒च्छ॒त् । तत् । आ॒ग्र॒य॒णस्य॑ । आ॒ग्र॒य॒ण॒त्वमि॒त्याग्र॑यण - त्वम् ।

50 TS 6.4.11.3**TS 6.4.11.3****Samhita Paata**

तस्मा॑दाग्र॒यणे॑ वा॒ग्वि सृ॑ज्यते॒ यत् तू॒ष्णीं पूर्वे॑ ग्र॒हा गृ॒ह्यन्ते॑ यथा॑त्स॒रीय॑न्ति॒ म आ॒ख इय॑न्ति॒ नाप॑
 रा॒थस्या॒-मी॒त्युपा॑वसृजत्ये॒वमे॒व तद॑द्ध॒र्युरा॑ग्र॒यणं॑ गृही॒त्वा य॒ज्ञमा॒रभ्य॑ वाचं॑ वि सृजते॒ त्रि॒र्हि क॑रोत्यु॒द्गातृ॒-
 ने॒व तद् वृ॑णीते॒ प्र॒जाप॑ति॒र्वा ए॒ष यदा॑ग्र॒यणो॑ यदा॑ग्र॒यणं॑ गृही॒त्वा हिं क॑रोति॒ प्र॒जाप॑तिरे॒व- []

Pada Paata

तस्मा॑त् । आ॒ग्र॒य॒णे । वाक् । वी॒ति । सृ॒ज्य॒ते । यत् । तू॒ष्णीम् । पूर्वे॑ । ग्र॒हाः । गृ॒ह्यन्ते॑
 । यथा॑ । त्सा॒री । इय॑न्ति । मे । आ॒खः । इय॑न्ति । न । अ॒पेति॑ । रा॒थस्या॒मि । इति॑ ।
 उ॒पा॒व॒सृ॒ज॒तीत्यु॑प - अ॒व॒सृ॒ज॒ति । ए॒वम् । ए॒व । तत् । अ॒द्ध॒र्युः । आ॒ग्र॒य॒णम् । गृही॒त्वा ।

य॒ज्ञम् । आ॒र॒भ्येत्यौ॑-र॒भ्यं । वाच॑म् । वी॒तिं । सृ॒ज॒ते । त्रिः । हिम् । क॒रो॒ति । उ॒द्गा॒तृ॒नित्यु॑त्
- गा॒तृन् । ए॒व । तत् । वृ॒णी॒ते । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा - प॒तिः । वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः
। यत् । आ॒ग्र॒य॒णम् । गृ॒ही॒त्वा । हि॒कं॒रोती॑ति हिम् - क॒रो॒ति । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा-प॒तिः । ए॒व ।

51 TS 6.4.11.4

TS 6.4.11.4

Samhita Paata

तत् प्र॒जा अ॒भि जि॑घ्रति तस्मा॑द् व॒थ्सं जा॒तं गौ॒र॒भि जि॑घ्रत्या॒त्मा वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑ यदा॑ग्र॒य॒णः
सर्व॑नेसवनेऽभि गृ॒ह्णा॒त्या॒त्मन्ने॒व य॒ज्ञः सं त॑नोत्युपरि॑ष्टा॒दा न॑यति रे॒तं ए॒व तद् द॑धात्य॒धस्ता॑दुप॑
गृ॒ह्णा॒ति प्र ज॑नयत्ये॒व तद्ब्र॑ह्मवा॒दिनो॑ वदन्ति कस्मा॑त् स॒त्याद्-गा॑य॒त्री क॒नि॒ष्ठा छ॒न्द॑सा॒ स॒ती सर्वा॑णि
सर्व॑नानि वह॒तीत्ये॒ ()-ष वै गा॑य॒त्रियै॑ व॒थ्सो यदा॑ग्र॒य॒णस्तमे॒व तद॑भिनि॒वर्तः॑ सर्वा॑णि सर्व॑नानि वहति
तस्मा॑द् व॒थ्सम॒पाकृ॑तं गौ॒र॒भि नि॑ वर्तते ॥

Pada Paata

तत् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒भी॒तिं । जि॑घ्रति । तस्मा॑त् । व॒थ्सम् । जा॒तम् । गौः ।
अ॒भी॒तिं । जि॑घ्रति । आ॒त्मा । वै । ए॒षः । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । सर्व॑नेसवन् इति
सर्व॑ने - स॒वने॑ । अ॒भी॒तिं । गृ॒ह्णा॒ति । आ॒त्मन् । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मि॒तिं । त॒नो॒ति । उ॒परि॑ष्टात्
। ए॒तिं । न॒य॒ति । रे॒तः । ए॒व । तत् । द॒धा॒ति । अ॒धस्ता॑त् । उ॒पे॒तिं । गृ॒ह्णा॒ति । प्रे॒तिं ।
ज॒न॒य॒ति । ए॒व । तत् । ब्र॒ह्मवा॑दिन् इति॑ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ । व॒द॒न्ति । कस्मा॑त् । स॒त्यात् ।
गा॒य॒त्री । क॒नि॒ष्ठा । छ॒न्द॑साम् । स॒ती । सर्वा॑णि । सर्व॑नानि । वह॒ति । इति॑ () । ए॒षः

। वै । गा॒य॒त्रि॒यै । व॒थ्सः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । तम् । ए॒व । तत् । अ॒भि॒नि॒व॒र्त॒मित्य॑भि -
नि॒व॒र्त॑म् । सर्वा॑णि । स॒र्व॒ना॒नि । व॒ह॒ति॑ । तस्मा॑त् । व॒थ्स॑म् । अ॒पा॒कृ॑त॒मित्य॑प - आ॒कृ॑तम् ।
गौः । अ॒भ । नी॒ति॑ । व॒र्त॑ते ॥